

**MINISTERUL EDUCAȚIEI, CULTURII ȘI CERCETĂRII
AL REPUBLICII MOLDOVA
INSTITUTUL DE ȘTIINȚE ALE EDUCAȚIEI**

**METODOLOGIA PRIVIND IMPLEMENTAREA
EVALUĂRII CRITERIALE PRIN DESCRIPTORI
CLASA A III-A**

Chișinău, 2017

Aprobată la Consiliul Național pentru Curriculum (Ordinul Ministerului Educației, Culturii și Cercetării nr.70 din 05 septembrie 2017).

Coordonatori:

- **Lilia POGOLȘA**, dr. hab., prof. univ., MECC
- **Nicolae BUCUN**, dr. hab., prof. univ., IȘE
- **Valentin CRUDU**, dr., MECC
- **Valentina GAICIUC**, MECC

Autori:

- **Mariana MARIN**, dr., conf. univ., IȘE
- **Valentina GAICIUC**, MECC
- **Ludmila URSU**, dr., conf. univ., UPS „Ion Creangă” din Chișinău
- **Oxana PALADI**, dr., conf. univ., IȘE
- **Nelu VICOL**, dr., conf. univ., IȘE
- **Angela CURACIȚCHI**, dr., conf. univ., UPS „Ion Creangă” din Chișinău
- **Daniela STATE**, grad did. sup., Liceul „Columna”, mun.Chișinău
- **Natalia DARII**, grad did. sup., IPȘP „Grigore Vieru”, or. Ștefan Vodă
- **Valentina ARION**, grad did. I., IPG „Ioan Vodă”, s. Hagimus, r-onul Căușeni
- **Viorica MĂȚILĂ-PARFENI**, grad did. sup., IPLT „Mihai Eminescu”, mun.Bălți
- **Stela BALTAG**, grad did. sup., IPLT „Ion Creangă”, mun.Chișinău
- **Ana VARTIC**, DGETS mun.Chișinău
- **Daniela COTOVIȚCAIA**, MECC
- **Ala NIKITCENKO**, MECC
- **Nadejda DIMITROVA**, MECC
- **Ana STOLETNEAIA**, US din Comrat
- **Tamara DEMCENCO**, grad did. sup., IPLT „Aleksandr Pușkin”, mun.Chișinău
- **Irina LIVIȚCHI**, IPLT „Gheorghe Asachi”, mun.Ungheni

Recenzenți:

- **Angela TELEMAN**, dr., conf. univ., UPS „Ion Creangă” din Chișinău
- **Silvia GOLUBIȚCHI**, dr., conf. univ., US din Tiraspol (cu sediul la Chișinău)
- **Aliona BRIȚCHI**, dr., US „A. Russo” din Bălți
- **Lucia PÎRĂU**, grad did. I, IPLT „M. Eminescu”, mun.Bălți
- **Rodica AGAFIAN**, grad did. I, OLSDÎ Orhei

CUPRINS

Abrevieri	4
1. PREZENTARE GENERALĂ	5
1.1. Scop, obiective, elemente de noutate.....	5
1.2. Acțiuni manageriale de implementare a ECD în clasa a III-a.....	6
2. STRATEGIA EVALUĂRII CRITERIALE PRIN DESCRIPTORI	7
2.1. Principii ale ECD.....	7
2.2. Actualizarea și completarea noțiunilor de bază ale ECD.....	7
2.3. Noțiunea de produs școlar.....	8
2.4. Tipuri de evaluare din perspectiva ECD.....	9
3. PROCESAREA ȘI INTERPRETAREA DATELOR EVALUĂRII ÎN CLASA A III-A	10
4. ORGANIZAREA PROCESULUI DE EVALUARE CRITERIALĂ PRIN DESCRIPTORI ÎN CLASA A III-A	12
4.1. Produse școlare și criterii de succes recomandate.....	12
4.2. Limba și literatura română.....	12
4.3. Matematică.....	16
4.4. Științe.....	18
4.5. Educația moral-spirituală.....	19
4.6. Educația muzicală.....	20
4.7. Educația plastică.....	21
4.8. Educația tehnologică.....	22
4.9. Educația fizică.....	22
4.10. Limba străină (al doilea an de studiu).....	23
4.11. Produse școlare opționale.....	25
5. PROIECTAREA EVALUĂRII CRITERIALE PRIN DESCRIPTORI	25
5.1. Proiectarea eșalonată a ECD.....	25
5.2. Proiectarea de lungă durată din perspectiva ECD.....	26
5.3. Proiectarea de scurtă durată din perspectiva ECD.....	33
6. EVALUAREA SUMATIVĂ ȘI CALIFICATIVELE. REPERE CONCEPTUALE ȘI PRACTICE	36
6.1. Precizări terminologice.....	36
6.2. Conversia punctajului.....	36
6.3. Înregistrarea calificativelor.....	38
6.4. Procedul „R” – RECUPERARE.....	38
6.5. Tehnologia evaluării sumative orale.....	39
6.6. Verificarea probelor de evaluare sumativă.....	40
7. INSTRUMENTE DE EVALUARE ÎN BAZA ECD	41
7.1. Alegerea instrumentelor de evaluare.....	41
7.2. Diagrama de monitorizare a performanțelor elevilor.....	41
7.3. Portofoliul performanțelor școlare ale elevului.....	45
7.4. Tabelul de performanță școlară.....	45
REFERINȚE BIBLIOGRAFICE	47
ANEXE	49
Anexa 1 Plan de recuperare. Modele orientative.....	49
Anexa 2 Diagrama de monitorizare a performanțelor elevilor, clasa a III-a. Modele orientative pe discipline.....	50
Anexa 3 Portofoliul performanțelor școlare, clasa a III-a. Modele orientative.....	53
Anexa 4 Tabelul de performanță școlară, clasa a III-a (Școala națională).....	55

ABREVIERI:

- MECD** - Metodologia evaluării criteriale prin descriptori
- ECD** - Evaluare criterială prin descriptori
- CES** - Cerințe educaționale speciale
- EI** - Evaluare inițială
- ES** - Evaluare sumativă
- ESO** - Evaluare sumativă orală
- EA** - Evaluare anuală
- EFE** - Evaluare formativă în etape
- FB** - Calificativul *Foarte Bine*
- B** - Calificativul *Bine*
- S** - Calificativul *Suficient*

1. PREZENTARE GENERALĂ

1.1. Scop, obiective, elemente de noutate

Metodologia privind implementarea evaluării criteriale prin descriptori în clasa a III-a (în continuare – MECD) stabilește modul de organizare și realizare a procesului de evaluare criterială prin descriptori în clasa a III-a și este obligatorie pentru aplicare din **1 septembrie 2017**.

Prezenta metodologie are **scopul** de a reglementa acțiunile manageriale și didactice privind continuarea procesului de implementare a evaluării criteriale prin descriptori și este elaborată în temeiul Codului educației al Republicii Moldova *Articolul 16, alineat 5, articolul 3, articolul 152* [1]¹.

MECD are ca bază următoarele documente elaborate:

1. Evaluarea criterială prin descriptori în învățământul primar. Ghid metodologic. Clasa I. (aprobat la Consiliul Național pentru Curriculum, Ordinul nr.862 din 07 septembrie 2015);
2. Instrucțiune cu privire la implementarea Metodologiei evaluării criteriale prin descriptori în învățământul primar, clasa I (aprobată la Consiliul Național pentru Curriculum, Ordinul nr. 862 din 07 septembrie 2015);
3. Metodologia privind implementarea evaluării criteriale prin descriptori în clasele I-II (aprobată la Consiliul Național pentru Curriculum, Ordinul nr.623 din 28 iunie 2016);
4. Evaluarea criterială prin descriptori în învățământul primar. Ghid metodologic. Clasa a II-a. (aprobat la Consiliul Național pentru Curriculum, Ordinul nr.256 din 28 aprilie 2017).

MECD prezintă aspecte psihologice, didactice, manageriale ale implementării evaluării criteriale prin descriptori în clasa a III-a, relevante în contexte de continuitate și gradualitate. Cadrele didactice care activează în clasa a III-a vor dezvolta, în baza documentului dat, competențele profesionale de proiectare și realizare a evaluării criteriale prin descriptori (în continuare – ECD), **elementul de noutate** fiind abordarea holistică a ECD la nivelul proiectării didactice eșalonate – de lungă și de scurtă durată – și al instrumentelor de monitorizare a performanțelor elevilor.

Obiectivele MECD în clasa a III-a sunt următoarele:

- Confirmarea noțiunilor aferente ECD prin accentuarea rolului autoevaluării elevului;
- Explicitarea psihopedagogică a impactului evaluării pentru autonomia școlarului mic;
- Inițierea în proiectarea eșalonată a ECD la nivelul proiectărilor de lungă și de scurtă durată;
- Utilizarea coerentă a produselor școlare, criteriilor și descriptorilor în cadrul strategiilor de evaluare: formelor, metodelor, tehnicilor, instrumentelor de evaluare;
- Administrarea eficientă a instrumentelor de monitorizare a performanțelor elevilor: portofoliul performanțelor școlare, diagrama de monitorizare a performanțelor școlare, tabelul de performanță;
- Interpretarea rezultatelor obținute în activitatea de evaluare formativă și managementul recuperării ameliorative;

1

Articolul 16. Evaluarea și scara de notare. (5) În învățământul primar, evaluarea rezultatelor învățării este criterială și se efectuează prin descriptori.

Articolul 152. Prezentul cod intră în vigoare în 30 de zile de la publicare, cu excepția: d) art. 16 alin. (5), în partea ce ține de evaluarea rezultatelor învățării prin descriptori, care se pune în aplicare din anul 2015, începând cu clasa I.

Articolul 3. Noțiuni principale. În sensul prezentului cod, următoarele noțiuni principale semnifică:

descriptori – criterii calitative de evaluare care descriu modul de manifestare a competențelor elevului și permit determinarea gradului de realizare a acestora (minim, mediu, maxim). În conformitate cu nivelul atins, descriptorii permit acordarea de calificative (suficient, bine, foarte bine).

- Valorificarea rezultatelor școlare ale elevilor în vederea diferențierii și individualizării învățării;
- Analiza reflectiv-critică și formularea judecăților de valoare proprii privind necesitatea schimbărilor în cultura evaluativă;
- Manifestarea culturii evaluative din perspectiva învățământului centrat pe competențe și a tendințelor de modernizare a evaluării.

1.2. Acțiuni manageriale de implementare a ECD în clasa a III-a

Specialiștii responsabili de învățământul primar din cadrul OLSDÎ:

1. *vor informa* managerii instituțiilor de învățământ despre MECD în clasa a III-a în primele zile ale lunii septembrie;
2. *vor aduce la cunoștința* cadrelor didactice și manageriale că în anul de studii 2017-2018 proiectarea de lungă durată în baza ECD la clasa a III-a se va realiza eşalonat, pe parcursul unităților de învățare, urmărind cumularea treptată a experienței;
3. *vor organiza* pe parcursul anului de studii activități de tip seminare instructive, mese rotunde, consilieri metodice privind implementarea MECD;
4. *vor asigura* formarea managerilor și cadrelor didactice din raion/municipiu în vederea implementării MECD în clasa a III-a, la nivelul instituțiilor de formare continuă și la nivel local;
5. *vor elabora* planul de monitorizare a implementării ECD în învățământul primar;
6. *vor monitoriza* activitățile de pedagogizare și consiliere a părinților privind implementarea ECD în clasele I-III.

Managerii școlari responsabili de învățământul primar (director, director-adjunct, șef comisie metodică):

1. *vor informa* cadrele didactice din instituții despre MECD în clasa a III-a în primele zile ale lunii septembrie;
2. *vor aduce la cunoștința* cadrelor didactice că în anul de studii 2017-2018 proiectarea de lungă durată în baza ECD la clasa a III-a se va realiza eşalonat, pe parcursul unităților de învățare; nu vor impune în anul curent variantele de proiectare extinse din perspectiva ECD, dar vor susține și vor promova implementarea treptată a acestora;
3. *vor asigura* formarea tuturor cadrelor didactice privind implementarea ECD în clasa a III-a, la nivelul instituțiilor de formare continuă și la nivel local;
4. *vor organiza* pe parcursul anului de studii ședințe, mese rotunde, consilieri metodice privind implementarea MECD;
5. *vor întocmi* planuri de acțiuni de formare a cadrelor didactice privind implementarea ECD;
6. *vor elabora* planul de monitorizare a implementării ECD;
7. *vor organiza* activități de pedagogizare și consiliere a părinților privind implementarea ECD în clasele I-III.

Cadrele didactice care predau la clasa a III-a:

1. *vor studia* cu atenție MECD în clasa a III-a și *vor iniția* implementarea la nivelul proiectărilor didactice de lungă și de scurtă durată, precum și la nivelul demersului didactic propriu-zis;
2. *vor participa* la activități de dezvoltare profesională în cadrul instituțiilor de formare continuă și seminarelor raionale și instituționale, în vederea implementării ECD în clasa a III-a;
3. *vor informa* părinții, în cadrul ședințelor de la începutul anului școlar, despre MECD în clasa a III-a și despre Tabelul de performanță în care se vor sintetiza rezultatele elevului pe

parcursul clasei a III-a la disciplinele școlare, precum și caracteristicile manifestărilor comportamentale ale copilului la școală.

MECD pune accent pe conștientizarea de către cadrele didactice a procesului evaluativ. Evaluarea nu se rezumă doar la constatarea măsurii în care obiectivele educaționale au fost îndeplinite, ci, dimpotrivă, oferă multiple oportunități de a perfecționa procesul instructiv-educativ în demersurile ulterioare întreprinse de cadrul didactic. Extinderea evaluării de la verificarea și aprecierea rezultatelor către evaluarea procesului, către evaluarea nu doar a elevilor, dar și a conținutului, metodelor, obiectivelor, situațiilor de învățare, aprecierea nu numai a achizițiilor cognitive, dar și a abilităților și atitudinilor – această abordare permite atât atingerea obiectivelor stabilite, cât și dezvoltarea competențelor școlare.

2. STRATEGIA EVALUĂRII CRITERIALE PRIN DESCRIPTORI

2.1. Principii ale ECD

Procesul ECD este, în toate cazurile, subordonat interesului superior al copilului și se realizează în baza unor principii:

Principii psiho-pedagogice:

- principiul centrării pe personalitatea celui evaluat (educat), pe caracteristicile sale individuale și de vârstă;
- principiul motivării pentru învățare;
- principiul confidențialității;
- principiul succesului;
- principiul transparenței și participării la procesul evaluării (copil/părinte/reprezentant legal al copilului).

Principii didactice:

- principiul relevanței și eficienței;
- principiul integranței procesului educațional de predare-învățare-evaluare;
- principiul priorității autoevaluării;
- principiul flexibilității în alegerea instrumentelor de evaluare;
- principiul corelării evaluării formative cu cea sumativă.

2.2. Actualizarea și completarea noțiunilor de bază ale ECD

Baza metodologică a evaluării criteriale este *evaluarea pentru învățare*. Obiectivul principal rezidă în îmbunătățirea rezultatelor obținute individual sau în grup, contribuind la motivarea pentru învățare, la (auto)corectarea greșelilor, prin urmare la o evoluție a dezvoltării personalității școlarului mic. Din acest punct de vedere, MECD susține în continuare ideea că fiecare copil este unic, diferit de ceilalți, valoros. ECD nu urmărește doar constatarea/fixarea stării lucrurilor, dar vine să contribuie la individualizarea traseului de dezvoltare continuă a copilului, prin stabilirea permanentă de sarcini individuale.

În sensul prezentei metodologii, ECD în clasele primare este abordată ca un proces dinamic, holistic, continuu și complex de determinare și valorificare a particularităților individuale de învățare ale copilului în vederea sporirii performanțelor lui individuale.

MECD accentuează actualizarea noțiunilor de bază.

- ✓ **Obiectul evaluării** în școala primară îl constituie rezultatele școlare individuale ale copilului.
- ✓ **Evaluarea criterială prin descriptori** reprezintă un sistem de eficientizare permanentă și diferențiată a predării, învățării și evaluării prin introducerea criteriilor și descriptorilor, fără acordarea notelor.
- ✓ **Criteriile de evaluare** sunt seturi de calități importante care se regăsesc în produsele învățării și care trebuie să se prezinte ca un sistem. Sintagma „criterii de evaluare” se utilizează doar de către cadrele didactice în medii profesionale, la scrierea rapoartelor, lucrărilor metodice, referatelor, articolelor etc.

- ✓ Criteriile de evaluare se anunță anticipat elevilor în formă de **criterii de succes**, formulate în limbaj accesibil, pe scurt, folosind verbe, de obicei la persoana I singular.

Criterii de succes (pentru elevi)	Exemplu	Criterii de evaluare (pentru cadre didactice)
1. Citesc cursiv, fluid textul. 2. Articulez corect toate cuvintele. 3. Respect intonația impusă de conținut și de semnele de punctuație.		1. Citește cursiv, fluid textul. 2. Articulează corect toate cuvintele. 3. Respectă intonația impusă de conținut și de semnele de punctuație.

- ✓ *Descriptorii* reprezintă criterii calitative de evaluare care descriu modul de manifestare a competențelor elevului și permit determinarea gradului de realizare a acestora (minim, mediu, maxim); constituie indicatori operaționali direct observabili în comportamentul performanțial al elevilor și la nivelul rezultatelor și produselor activității concrete a acestora; descriu și apreciază calitatea produsului evaluat. În conformitate cu nivelul atins, descriptorii permit acordarea de *calificative*: suficient; bine; foarte bine.

2.3. Noțiunea de produs școlar

MECD reliefează accepțiunea asupra noțiunii de produs școlar.

În accepțiunea MECD, produsul școlar reprezintă un rezultat școlar proiectat pentru a fi realizat de către elev și măsurat, apreciat de către cadrul didactic, elevul însuși, colegii și, eventual, părinții.

Termenul *produs*, ca forma în care informația este stocată și procesată, este enunțat în Modelul lui Guilford, alături de *conținut* și *proces*. În acest context, produsul relatează despre tipurile de informații pe care le procesează de la tipurile de conținut. Produsul este rezultatul operațiunii efectuate de individ și este compus din două elemente „dimensiuni”: *conținutul* – element asupra căruia se va efectua operațiunea; *operațiunea* – activitate intelectuală produsă de individ care se aplică obiectului [17, p. 27]. Reieșind din interpătrunderea și inseparabilitatea acestor două dimensiuni, MECD admite formularea produselor școlare atât pornind de la conținut (de ex.: *Bilețelul scris*), cât și de la operațiune (de ex.: *Scrierea bilețelului*).

Relația finalități curriculare – produse școlare:

• Competențe specifice	nivel de disciplină pe treaptă de învățământ
• Sub-competențe	nivel de unitate de conținut pe clasă
• Produse școlare	nivel de activitate de evaluare la lecție

Nu evaluăm competențe, dar „urme” vizibile ale acestora, adică produsele prin care se ajunge la rezultatele elevilor [16, p.130] și care pot fi de ordin intelectual, moral sau material. O competență poate fi evaluată prin mai multe produse, fapt ce oferă libertate fiecărui cadru didactic în alegerea unui produs în conformitate cu posibilitățile, condițiile și resursele disponibile. Lista produselor școlare are caracter deschis și poate fi completată continuu, dar este recomandabil de a identifica produsul adecvat, proiecția cea mai veridică pentru fiecare competență specifică în conformitate cu clasa concretă.

Cum utilizează cadrul didactic produsele școlare?

- Studiază listele de produse școlare recomandate pentru clasa a III-a, însoțite de criterii de succes (a se vedea cap. 4).
- Atașează lista produselor recomandate și a criteriilor de succes pentru disciplina respectivă la proiectarea de lungă durată și la diagrama de monitorizare a performanțelor elevilor.
- Valorifică produsele în proiectarea de lungă și de scurtă durată (a se vedea cap. 5), în

elaborarea instrumentelor de evaluare (a se vedea cap. 6) și în instrumentele de monitorizare a performanțelor (a se vedea cap. 7).

- Pentru a realiza proiectarea la nivelul unității de învățare (modulului) din perspectiva ECD, selectează produsele potrivite, prin corelare cu sub-competențele prevăzute la modulul respectiv, și le eșalonează pe cursul temporal al modulului, anticipând contextul activităților evaluative care urmează a fi desfășurate.
- În cadrul lecțiilor, valorifică produsele școlare în contextul instrumentelor de evaluare. Pentru a elabora un instrument de evaluare (probă orală, scrisă sau practică, test etc.), alege produsul(ele) în funcție de: sub-competența/sub-competențele vizate în lecție; obiectivele lecției; varietatea de situații de învățare determinate de didactica disciplinei; experiența de cunoaștere a elevilor. Produsul/produsele alese orientează cadrul didactic în alcătuirea sarcinilor propuse elevilor în activitatea de evaluare.

Astfel, nu la toate lecțiile se valorifică produse școlare, ci doar în cazul evaluării instrumentale și în contextul tipului de evaluare vizat.

2.4. Tipuri de evaluare din perspectiva ECD

Tradițional, în funcție de momentul unui act evaluativ într-un parcurs de învățare, se disting: evaluarea inițială – predictivă; evaluarea formativă – continuă; evaluarea sumativă – finală.

Respectând semnificațiile acestor strategii de evaluare, MECD diferențiază trei tipuri de evaluare formativă:

- evaluarea formativă interactivă;
- evaluarea formativă punctuală;
- evaluarea formativă în etape [11, 19, 15].

Ținând cont de caracterul formativ al evaluării inițiale, în figura 1 se ilustrează frecvența, consecutivitatea și valoarea tipurilor de evaluare care stimulează elevul printr-un feed-back permanent dinspre cadrul didactic.

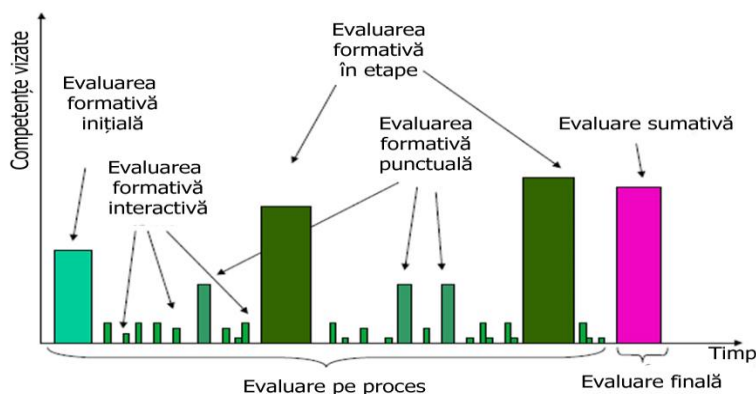

Figura 1. Modelul temporal al evaluării formative și sumative (M. Houart, 2001)

În contextul MECD, se evidențiază următoarele caracteristici ale tipurilor de evaluare vizate.

Evaluarea sumativă la sfârșitul unității de învățare:

- se raportează la sub-competențele stipulate pentru unitatea respectivă;
- se realizează pe bază de instrumente: test (însoțit de matrice de specificații și barem de corectare/verificare/apreciere), probă (orală, scrisă sau practică);
- este ghidată de învățător, care își asumă responsabilitatea „pregătirii” elevului prin evaluări formative; astfel, elevul percepe evaluarea sumativă drept un moment așteptat, dar nu unul care poate provoca tensiune și frică;

- în clasa a III-a, prevede apreciere prin calificative la disciplinele Limba română și Matematică și apreciere prin descriptori – la celelalte discipline.

Evaluarea formativă în etape:

- se raportează la câteva dintre sub-competențele stipulate pentru unitatea respectivă (de obicei, 2-3 sub-competențe, în funcție de contextul concret); în cursul unei unități de învățare, totalitatea sub-competențelor vizate prin evaluările formative în etape trebuie să acopere integral lista sub-competențelor vizate prin evaluarea sumativă la sfârșitul unității de evaluare;
- se realizează pe bază de instrumente și presupune valorificarea produselor selectate pentru fiecare dintre sub-competențele vizate (de obicei, 1-2 produse la fiecare sub-competență, în funcție de contextul concret);
- este de tip reflexiv și creează elevilor condiții de autoevaluare și autoreglare a învățării;
- este ghidată de învățător pe baza criteriilor, cu utilizarea cuvintelor încurajatoare;
- prevede apreciere prin descriptori, fără calificative.

Evaluarea formativă punctuală:

- se raportează la una dintre sub-competențele stipulate pentru unitatea respectivă;
- se realizează pe bază de instrumente și presupune valorificarea unui produs selectat pentru sub-competența vizată (în funcție de contextul concret, pot fi și două produse);
- este de tip reflexiv și creează elevilor condiții de autoevaluare și autoreglare a învățării;
- este ghidată de învățător pe baza criteriilor, cu utilizarea cuvintelor încurajatoare;
- prevede apreciere prin descriptori, fără calificative.

Evaluarea formativă interactivă:

- se raportează la obiectivele lecției;
- se realizează fără instrumentare (nu presupune instrument de evaluare);
- este o activitate de tip feed-back:
  - emoțional (de ex.: zâmbet; gesturi de aprobare; mimică de încurajare);
  - de conținut (de ex.: ai scris corect; ai fost original; ai citit cu o intonație potrivită; ai rezolvat corect; fii atent în continuare la utilizarea liniei de dialog);
  - de activitate (de ex.: te-ai implicat; ai fost activ; ai apreciat obiectiv colegul; ai susținut atmosfera de lucru în grup; am încredere că poți să te implici; ai nevoie de un pic de curaj);
- mizează și pe autoevaluare, evaluare reciprocă;
- este ghidată de către învățător pe baza criteriilor, cu utilizarea cuvintelor încurajatoare, cu oferirea de descriptori, fără calificative.

3.PROCESAREA ȘI INTERPRETAREA DATELOR EVALUĂRII ÎN CLASA A III-A

În clasa a III-a se vor atribui calificative la evaluările sumative doar la disciplinele indicate în tabelul 1.

Tabelul 1. Utilizarea calificativelor în clasa a III-a

Clasa a III-a		Calificative la evaluările sumative doar la disciplinele:	
școala națională		școala alolingvă	
1. Limba română 2. Matematică		1. Limba rusă 2. Matematică 3. Limba română 4. Limba bulgară 5. Limba găgăuză 6. Limba ucraineană	

Catalogul clasei este un document de stat, completarea căruia constituie o responsabilitate a învățătorului diriginte și a cadrelor didactice responsabile de anumite discipline. Completarea se realizează în conformitate cu actele normative în vigoare, se fixează calificative la disciplinele indicate în tabelul 1, doar la evaluările sumative.

Tabelul 2. Utilizarea criteriilor de evaluare, a descriptorilor și a calificativelor în contextul strategiilor de evaluare în clasa a III-a

Disciplinele școlare în clasa a III-a	Evaluarea inițială	Evaluarea formativă	Evaluarea sumativă Se trec în catalog calificativele abreviate.
Limba de instruire (română, rusă)	Criterii și descriptori, fără calificative	Criterii și descriptori, fără calificative	Criterii și descriptori, calificative
Limba română în școala alolingvă	Criterii și descriptori, fără calificative	Criterii și descriptori, fără calificative	Criterii și descriptori, calificative
Matematică	Criterii și descriptori, fără calificative	Criterii și descriptori, fără calificative	Criterii și descriptori, calificative
Limba și literatura maternă: ucraineană/găgăuză/bulgară	Criterii și descriptori, fără calificative	Criterii și descriptori, fără calificative	Criterii și descriptori, calificative
Științe	Criterii și descriptori, fără calificative	Criterii și descriptori, fără calificative	Criterii și descriptori, fără calificative
Limba străină	Criterii și descriptori, fără calificative	Criterii și descriptori, fără calificative	Criterii și descriptori, fără calificative
Educația moral-spirituală	Criterii și descriptori, fără calificative	Criterii și descriptori, fără calificative	Criterii și descriptori, fără calificative
Educația fizică	Criterii și descriptori, fără calificative	Criterii și descriptori, fără calificative	Criterii și descriptori, fără calificative
Educația muzicală	Criterii și descriptori, fără calificative	Criterii și descriptori, fără calificative	Criterii și descriptori, fără calificative

Educația plastică	Criterii și descriptori, fără calificative	Criterii și descriptori, fără calificative	Criterii și descriptori, fără calificative
Educația tehnologică	Criterii și descriptori, fără calificative	Criterii și descriptori, fără calificative	Criterii și descriptori, fără calificative

- Fiecare elev va avea un portofoliu de performanță școlară, în care se vor cumula lucrările scrise, fișele de evaluare, autoevaluare, testele, probele etc., drept dovezi de înregistrare a performanțelor.

- Cadrul didactic va completa sistematic diagrame de monitorizare a performanțelor școlare, în care se prezintă pe bază de descriptori progresul fiecărui elev în raport cu anumite produse școlare, în conformitate cu criteriile respective. Formele și modalitățile de fixare a rezultatelor școlare ale elevilor se pot stabili în mod independent, la alegerea cadrului didactic.

4.ORGANIZAREA PROCESULUI DE EVALUARE CRITERIALĂ PRIN DESCRIPTORI ÎN CLASA A III-A

4.1. Produse școlare și criterii de succes recomandate

MECD prezintă produsele școlare recomandate pentru disciplinele obligatorii în clasa a III-a.

În listele pe discipline, fiecărui produs școlar i se atribuie un număr de ordine (P1, P2, P3 etc.). Numerația respectivă va fi utilizată în proiectările didactice de lungă și de scurtă durată, în instrumentele de monitorizare a performanțelor elevilor.

Fiecare produs școlar este însoțit de un sistem de criterii de succes. În contextul MECD, **produsul și sistemul aferent de criterii alcătuiesc împreună o unitate integră și inseparabilă**, care va fi utilizată în cadrul diverselor situații didactice: în proiectare; la elaborarea instrumentelor de evaluare; la completarea instrumentelor de monitorizare a performanțelor elevilor.

Atenție! Criteriile de succes nu sunt prevăzute pentru a fi memorate de către elevi. Sunt instrumente de sprijin și ghidare în autoformare, nicidecum materie de învățat pe de rost.

4.2. Limba și literatura română

Produse recomandate		Criterii de succes
<i>Comunicare orală</i>		
P1	Informații prezentate succint	1. Prezintă în 3-4 enunțuri informațiile importante la tema propusă. 2. Utilizez cuvintele și expresiile potrivite. 3. Expun coerent și clar gândurile.
P2	Situația de comunicare (prezentarea orală)	1. Respect tema propusă. 2. Expun coerent și clar fiecare gând. 3. Respect ordinea ideilor. 4. Utilizez cuvintele și expresiile potrivite. 5. În timpul prezentării privesc colegii mei.*
P3	Lectura imaginilor	1. Numesc obiectele și acțiunile din imagine. 2. Alcătuiesc propoziții dezvoltate, pe baza celor observate în imagine.

*pe parcursul anului

		<ol style="list-style-type: none"> 3. Expun coerent și clar fiecare gând. 4. Intitulez potrivit imaginea.
P4	Compoziția (oral).Textul compoziției	<ol style="list-style-type: none"> 1. Potrivesc titlul compoziției. 2. Întocmesc ghidat planul compoziției.* 3. Dezvolt fiecare idee a planului propus. 4. Alcătuiesc propoziții dezvoltate, folosind expresii plastice. 5. Respect părțile textului: introducere, cuprins, încheiere. 6. Evit repetările de cuvinte. 7. Respect ordinea ideilor.
P5	Compoziția (oral).Expunerea orală a textului	<ol style="list-style-type: none"> 1. Expun coerent și clar fiecare gând. 2. Respect ordinea ideilor. 3. Expun cursiv textul alcătuit oral.
P6	Partea de vorbire	<ol style="list-style-type: none"> 1. Formulez întrebarea potrivită cuvântului selectat. 2. Identific partea de vorbire. 3. Precizez ce exprimă (arată, denumește). 4. Numesc tipul ei. 5. Determin funcția sintactică a părții de vorbire, după caz.*
P7	Partea de propoziție	<ol style="list-style-type: none"> 1. Formulez întrebarea potrivită cuvântului selectat. 2. Precizez ce exprimă (arată, denumește). 3. Explic ce cuvânt determină. 4. Identific partea de propoziție.* 5. Subliniez potrivit partea de propoziție identificată.
P8	Mesajul argumentativ	<ol style="list-style-type: none"> 1. Alcătuiesc un enunț care exprimă clar opinia mea. 2. Expun coerent și clar fiecare gând. 3. Respect ordinea ideilor. 4. Folosesc cuvinte adecvate subiectului în discuție.
P9	Mini-proiectul în grup (contribuția mea)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Contribui activ la discuțiile de grup. 2. Accept și îndeplinesc toate sarcinile. 3. Ajut direct grupul cu idei bune. 4. Urmăresc respectarea cerințelor și a timpului propus. 5. Pot să spun clar cu ce am contribuit.
P10	Mini-proiectul în grup (cooperarea)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Stabilesc împreună cu colegii tematica, volumul proiectului și timpul în care îl vom realiza. 2. Pun în discuție idei și contribui cu informații relevante 3. Îi încurajez pe ceilalți membri ai grupului să pună în discuție ideile lor. 4. Permit tuturor membrilor grupului să pună în discuție ideile lor. 5. Iau în considerare sentimentele și ideile celorlalți. 6. Îi ascult pe ceilalți și completez atunci când cred că ideea mea este deosebită și valoroasă.
P11	Mini-proiectul în grup (produsul)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Conținutul produsului de grup este potrivit cerințelor. 2. Produsul de grup arată deosebit. 3. Produsul este clar, ușor de înțeles.
P12	Mini-proiectul în grup (prezentarea produsului)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Respect cerințele de prezentare. 2. Prezint pe scurt mini-proiectul. 3. Argumentez clar și pe scurt. 4. Formulez concluzii. 5. Utilizez limbajul adecvat/specific. 6. Prezint clar și convingător.
P13	Colaborarea în echipă	<ol style="list-style-type: none"> 1. Mă implic. 2. Sunt receptiv(ă) la ideile colegilor. 3. Argumentez cu calmitate propriile idei.

Comunicarea scrisă		
P14	Compoziția (scris)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Întocmesc ghidat planul compoziției.* 2. Alcătuiesc propoziții dezvoltate, folosind expresii plastice sau după caz, reperele date. 3. Respect părțile textului: introducere, cuprins, încheiere. 4. Expun coerent și clar fiecare gând. 5. Evit repetările de cuvinte. 6. Respect ordinea ideilor. 7. Respect numărul propus de enunțuri. 8. Respect regulile de scriere și de punctuație. 9. Potrivesc titlul compoziției. 10. Urmăresc aranjarea în pagină a unui text scris (titlul, alineate). 11. Respect tematica/cerința propusă.
P15	Scrisul	<ol style="list-style-type: none"> 1. Iau poziția corpului, mâinii, caietului. 2. Respect forma și mărimea literelor. 3. Respect spațiul și înclinația uniformă. 4. Urmăresc aranjarea în pagină. 5. Scriu cu acuratețe.
P16	Propoziția alcătuită și scrisă	<ol style="list-style-type: none"> 1. Respect tema/cerința propusă. 2. Ordenez corect cuvintele în propoziție. 3. Respect regulile de scriere și de punctuație
P17	Dialogul scris	<ol style="list-style-type: none"> 1. Respect tema/cerința propusă. 2. Utilizez formulele de inițiere, de menținere și de încheiere a unui dialog. 3. Ordenez corect cuvintele în propoziții. 4. Respect numărul propus de replici. 5. Respect regulile de scriere și de punctuație. 6. Respect aranjarea în pagină specifică dialogului (linia de dialog).
P18	Bilețelul	<ol style="list-style-type: none"> 1. Respect părțile componente ale bilețelului. 2. Utilizez formula de adresare. 3. Scriu data. 4. Alcătuiesc conținutul conform temei propuse. 5. Utilizez formula de încheiere. 6. Respect ordinea ideilor. 7. Respect regulile de scriere și de punctuație. 8. Urmăresc aranjarea în pagină.
P19	Anunțul	<ol style="list-style-type: none"> 1. Respect părțile componente ale anunțului (Ce? Cât? Cum? Unde? Când?). 2. Scriu cuvântul Anunț. 3. Alcătuiesc conținutul conform temei propuse. 4. Respect ordinea ideilor. 5. Respect regulile de scriere și de punctuație. 6. Urmăresc aranjarea în pagină.
P20	Invitația	<ol style="list-style-type: none"> 1. Respect părțile componente ale invitației: 2. Scriu: cuvântul Invitație; persoana care este invitată; persoana care invită; formula de adresare; formula de invitare; evenimentul la care este invitată persoana; locul, data și ora manifestării evenimentului; scopul întâlnirii; formula de încheiere; semnătura. 3. Alcătuiesc conținutul conform temei propuse. 4. Respect ordinea ideilor. 5. Urmăresc aranjarea în pagină.

		6. Respect regulile de scriere și de punctuație.
P21	Felicitarea	<ol style="list-style-type: none"> 1. Respect părțile componente ale felicitării: textul propriu-zis; formula folosită cu ocazia sărbătorii respective; semnătura. 2. Alcătuiesc textul propriu-zis conform temei propuse. 3. Respect ordinea ideilor. 4. Urmăresc aranjarea în pagină. 5. Respect regulile de scriere și de punctuație.
P22	Caietul meu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Caietul meu are aspect plăcut. 2. Scrierea este lizibilă. 3. Caietul este completat îngrijit. 4. Respect așezarea în pagină, spațiul între litere, cuvinte, teme.
Lectura		
P23	Citirea cu voce a unui text cunoscut	<ol style="list-style-type: none"> 1. Citesc cursiv, fluent, conștient textul. 2. Pronunț corect fiecare cuvânt. 3. Articulez corect toate cuvintele. 4. Citesc expresiv, cu intonația potrivită. 5. Identific și explic cuvintele necunoscute.*
P24	Textul (literar/nonliterar) citit la prima vedere	<ol style="list-style-type: none"> 4. Citesc cursiv, fluid textul. 5. Articulez corect toate cuvintele. 6. Respect intonația impusă de conținut și de semnele de punctuație.
P25	Textul analizat (în limita standardelor)* (Receptarea mesajului scris (citirea/lectura))	<ol style="list-style-type: none"> 1. Citesc conștient și corect. 2. Identific secvențele narative, descriptive și dialogate. 3. Delimitez timpul și locul acțiunii. 4. Desprind trăsăturile fizice și morale ale personajelor. 5. Formulez ideile principale. 6. Folosesc cuvintele și expresiile nou-învățate. 7. Expun coerent și clar gândurile.
P26	Povestirea despre textul literar	<ol style="list-style-type: none"> 1. Anunț titlul și autorul textului. 2. Explic (determin) modurile de expunere ale textului: narațiune, dialog, descriere. 3. Explic vocabularul nou al textului. /Explic cuvintele textului. 4. Citesc enunțuri ce arată părțile textului: introducere, cuprins, încheiere. 5. Prezint întâmplările în succesiunea logică. 6. Descriu succint personajele textului: pozitive/negative.* 7. Exprim printr-un enunț atitudinea față de faptele personajelor (valori morale și estetice).* 8. Explic printr-un enunț învățătura/ideea textului.*
P27	Poezia recitată	<ol style="list-style-type: none"> 1. Anunț titlul și autorul poeziei. 2. Recit toate versurile. 3. Rostesc corect și clar cuvintele. 4. Recit expresiv. 5. Folosesc mimica și gesturile.
P28	Mijloacele artistice (identificare)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Stabilesc criteriul/cerința. 2. Identific comparația/ personificarea. 3. Explic sensul expresiei identificate. 4. Utilizez expresia în alt context (la solicitare).
P29	Textul literar povestit	<ol style="list-style-type: none"> 1. Anunț titlul și autorul textului. 2. Redau conținutul textului. 3. Respect cele 3 părți ale textului: introducere, cuprins, încheiere. 4. Utilizez cuvinte cheie.

		5. Folosesc cuvinte noi, expresii potrivite din text. 6. Expun coerent și clar fiecare gând.
P30	Personajul literar caracterizat	1. Identific personajul literar. 2. Utilizez algoritmul propus pentru descriere. 3. Exprim atitudinea / opinia proprie față de comportamentul personajului descris. 4. Expun coerent și clar gândurile. 5. Utilizez limbajul corespunzător.
P31	Planul de idei (elaborare)	1. Delimitez părțile componente ale textului. 2. Formulez ideile principale pentru fiecare fragment. 3. Ordenez logic ideile textului.
Scrisul		
P32	Transcriere de text	1. Transcriu corect cuvintele. 2. Respect regulile ortografice și de punctuație. 3. Respect cerințele organizării estetice a scrisului în pagină. 4. Scriu lizibil și cu acuratețe.
P33	Dictarea (scrierea după dictare)	1. Scriu corect cuvintele. 2. Respect regulile ortografice și de punctuație. 3. Respect cerințele organizării estetice a scrisului în pagină. 4. Scriu lizibil și cu acuratețe.
P34	Cuvinte cu ortograme	1. Identific ortograma/cuvântul ce conține grupuri de litere. 2. Stabilesc regula de scriere corectă a cuvântului/ortogramei 3. Propun exemple similare.
Lectura particulară		
P35	Prezentarea unui text literar cunoscut	1. Numesc titlul, autorul textului. 2. Determin modul de expunere: narațiune, dialog, descriere. 3. Redau succint conținutul. 4. Exprim atitudinea proprie față de faptele personajelor (valori morale și estetice). 5. Formulez învățătura/ideea textului. 6. Expun clar și coerent gândurile.
P36	Prezentarea unei cărți citite	1. Numesc titlul, autorul, editura, anul ediției. 2. Relatez succint despre autor. 3. Redau succint conținutul. 4. Exprim gândurile și sentimentele proprii față de carte. 5. Susțin unele afirmații prin citate din carte.* 6. Formulez concluzii.* 7. Expun coerent și clar gândurile.*
P37	Agenda de lectură	1. Completez grila/componentele agendei. 2. Exprim impresiile proprii despre carte. 3. Formulez clar și corect ideile. 4. Respect regulile ortografice și de punctuație.
4.3. Matematică		
Produce recomandate		Criterii de succes
P1	Citirea/scrierea numerelor naturale 0-1000	1. Precizez cu câte cifre se scrie numărul și ce indică fiecare cifră. 2. Citesc numărul scris cu cifre / scriu numărul folosind cifre.
P2	Compunerea/descompunerea zecimală a numerelor 0-1000	1. Precizez din câte sute, câte zeci și câte unități se formează numărul (termenii zecimali). 2. Reprezint: schematic, prin adunare sau ca sumă de produse.
P3	Compararea numerelor naturale 0-1000	1. Observ numerele (cu câte cifre sunt scrise; din ce termeni zecimali sunt formate). 2. Determin numărul mai mare / mai mic.

		3. Scriu semnul de comparație corespunzător.
P4	Ordonarea numerelor naturale 0-1000	<ol style="list-style-type: none"> 1. Stabilesc sensul ordonării (de la numărul cel mai mic până la cel mai mare sau invers). 2. Compar numerele și determin numărul cu care încep ordonarea. 3. Compar numerele rămase și determin numărul următor. 4. Continui în mod analog.
P5	Descrierea numerelor naturale în limbaj matematic	<ol style="list-style-type: none"> 1. Îmi amintesc terminologia matematică referitoare la numerele naturale. (Cu ajutorul căror cuvinte poate fi caracterizat un număr?) 2. Caracterizez numărul folosind cuvintele corespunzătoare.
P6	Efectuarea calculelor orale	<ol style="list-style-type: none"> 1. Observ / scriu ca exercițiu operația aritmetică de efectuat. 2. Calculez în minte, într-un mod convenabil. 3. Scriu răspunsul. 4. Efectuez proba (la necesitate).
P7	Efectuarea calculelor scrise	<ol style="list-style-type: none"> 1. Aranjez corect numerele în coloniță. 2. Efectuez calcule și scriu fiecare cifră a rezultatului. 3. Efectuez proba (la necesitate).
P8	Determinarea ordinii operațiilor într-un exercițiu cu 2-3 operații, fără/cu paranteze	<ol style="list-style-type: none"> 1. Observ exercițiul: Conține paranteze? Ce operații aritmetice sunt? 2. Formulez regula corespunzătoare. 3. Aplic regula și indic ordinea efectuării operațiilor deasupra semnelor operațiilor în exercițiu.
P9	Rezolvarea unui exercițiu cu 2-3 operații, fără/cu paranteze	<ol style="list-style-type: none"> 1. Determin ordinea efectuării operațiilor. 2. Efectuez calculele. 3. Scriu răspunsul.
P10	Completarea exercițiilor lacunare (cu un număr-lipsă)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Citesc exercițiul printr-o întrebare, folosind cuvintele „ce număr”/ „cât”. 2. Răspund la întrebare. 3. Completez exercițiul cu numărul aflat. 4. Verific mental.
P11	Rezolvarea ecuațiilor simple	<ol style="list-style-type: none"> 1. Identific componenta necunoscută a operației. 2. Formulez regula aflării componente necunoscute. 3. Aplic regula și scriu exercițiul de rezolvare. 4. Calculez. 5. Efectuez proba. 6. Scriu răspunsul.
P12	Completarea unui șir de numere/forme geometrice	<ol style="list-style-type: none"> 1. Observ / descopăr regula de formare a șirului. 2. Aplic regula și completez șirul.
P13	Recunoașterea formelor geometrice	<ol style="list-style-type: none"> 1. Numesc forma geometrică. 2. Precizez dacă este o formă plană (figură geometrică) sau spațială (corp geometric). 3. Descriu forma geometrică în limbaj matematic.
P14	Efectuarea măsurărilor	<ol style="list-style-type: none"> 1. Aleg instrumentul de măsurare potrivit. 2. Aleg unitatea de măsură potrivită. 3. Efectuez măsurarea. 4. Scriu rezultatul obținut.
P15	Transformări simple ale unităților de măsură	<ol style="list-style-type: none"> 1. Îmi amintesc relația între unitățile de măsură respective. 2. Judec într-un mod convenabil și efectuez mental transformarea. 3. Scriu răspunsul.
P16	Compararea rezultatelor unor	<ol style="list-style-type: none"> 1. Observ unitățile de măsură, valorile numerice. 2. Determin rezultatul mai mic / mai mare (dacă este necesar,

	măsurători	efectuez transformări ale unităților de măsură). 3. Scriu semnul corespunzător de comparație.
P17	Rezolvarea problemelor simple	1. Citesc problema. 2. Precizez care este condiția și care este întrebarea problemei. 3. Scriu schema problemei. 4. Scriu rezolvarea prin exercițiu. 5. Scriu răspunsul problemei.
P18	Rezolvarea problemelor compuse	1. Citesc problema. 2. Precizez care este condiția și care este întrebarea problemei. 3. Scriu schema problemei. 4. Elaborez planul de rezolvare a problemei. 5. Scriu rezolvarea cu plan/ cu justificări/ prin exercițiu. 6. Scriu răspunsul problemei.
P19	Formularea de probleme	1. Lecturez suportul de la care pornesc în formularea problemei. 2. Îmi imaginez o situație potrivită pentru a formula problema. 3. Aleg date potrivite (valori numerice și relații dintre acestea). 4. Formulez condiția problemei. 5. Formulez întrebarea problemei. 6. Redactez textul problemei.
P20	Organizarea datelor în tabel	1. Observ / aleg poziția tabelului: cu rubricile pe orizontală (pe linie) sau pe verticală (în coloană). 2. Lecturez / formulez rubricile tabelului. 3. Precizez relația între acestea în limbaj matematic. 4. Desenez tabelul. 5. Trec datele în tabel. 6. Calculez în mod corespunzător și completez tabelul.
P21	Rezolvarea de situații de problemă din cotidian, care solicită calcule	1. Lecturez descrierea situației de problemă. 2. Reformulez descrierea ca o problemă de matematică. 3. Organizez datele într-o formă potrivită. 4. Elaborez un plan de rezolvare. 5. Efectuez rezolvarea mental sau scris. 6. Scriu răspunsul.
P22	Colaborarea în echipă	1. Mă implic. 2. Sunt receptiv(ă) la ideile colegilor. 3. Argumentez cu calmitate propriile idei.

4.4. Științe

Produse recomandate		Criterii de succes
P1	Comunicarea orală/scrisă a informației științifice	1. Expun informația. 2. Respect succesiunea ideilor. 3. Utilizez limbajul științific.
P2	Descrierea unor corpuri/locuri geografice/stări/fenomene din natură	1. Observ obiectul descrierii. 2. Respect algoritmul pentru descriere. 3. Identific asemănări și deosebiri. 4. Expun informația coerent și clar. 5. Utilizez limbajul științific.
P3	Clasificarea elementelor naturii	1. Stabilesc criteriul pentru clasificare. 2. Triez/ordonez/grupez elementele propuse. 3. Denumesc clasa obținută.
P4	Realizarea unor investigații simple	1. Formulez întrebări și identific problema. 2. Stabilesc etapele de lucru. 3. Stabilesc mijloacele. 4. Colectez informații.

		<ol style="list-style-type: none"> 5. Parcurg etapele de lucru. 6. Efectuez măsurări. 7. Reprezint rezultatele în tabele, grafice, desene. 8. Formulez concluzia.
P5	Ordonarea, gruparea unor obiecte, fenomene, evenimente	<ol style="list-style-type: none"> 1. Stabilesc criteriul pentru ordonare/grupare. 2. Ordonez/grupez. 3. Formulez concluzii.
P6	Comunicarea observațiilor efectuate, informațiilor selectate/citite	<ol style="list-style-type: none"> 1. Expun coerent și clar fiecare gând. 2. Respect succesiunea logică. 3. Prezint informații referitoare la subiect. 4. Utilizez limbajul științific.
P7	Realizarea unor experimente simple	<ol style="list-style-type: none"> 1. Respect regulile de securitate. 2. Respect algoritmul propus. 3. Prezint/descriu etapele experimentului. 4. Formulez concluzii. 5. Manifest interes și disponibilitate.
P8	Înregistrarea grafică (tabel, schemă, fisă de observare) a observațiilor efectuate	<ol style="list-style-type: none"> 1. Identific modalitatea de completare. 2. Stabilesc informația obținută în urma observării/lecturii/analizei. 3. Înregistrez datele propuse în tabel. 4. Concluzionez/prezint cele scrise.
P9	Analiza unor acțiuni, schimbări, consecințe, efecte	<ol style="list-style-type: none"> 1. Identific acțiunile/schimbările/ consecințele/efectele. 2. Formulez clar opinia/poziția proprie. 3. Argumentez coerent. 4. Respect succesiunea logică. 5. Utilizez limbajul științific.
P10	Instrumente de măsurare (citirea termometrului, calendarului, ceasului).	<ol style="list-style-type: none"> 1. Identific instrumentul potrivit. 2. Efectuez măsurarea. 3. Înregistrez rezultatele măsurării cu indicarea unității de măsură. 4. Prezint rezultatele măsurării.
P11	Colaborarea în echipă	<ol style="list-style-type: none"> 1. Mă implic. 2. Sunt receptiv(ă) la ideile colegilor. 3. Argumentez cu calmitate propriile idei.

4.5. Educația moral-spirituală

Produse recomandate		Criterii de succes
P1	Prezentarea mesajul oral	<ol style="list-style-type: none"> 1. Formulez clar mesajul. 2. Respect ordinea ideilor. 3. Argumentez/dezvolt ideea principală. 4. Utilizez vocabularul corespunzător.
P2	Realizarea portretul moral al unui personaj	<ol style="list-style-type: none"> 1. Identific virtuțile și viciile personajului. 2. Descriu virtuțile și viciile identificate. 3. Argumentez opinia/atitudinea față de acest personaj.
P3	Realizarea unui studiu de caz /Analiza situațiilor descrise (cauze, consecințe, comportamente).	<ol style="list-style-type: none"> 1. Identific ghidat situația descrisă/studiul de caz (cauze, consecințe, comportamente). 2. Formulez clar opinia/poziția proprie. 3. Argumentez opinia formulată.
P4	Descrierea sărbătorilor calendaristice	<ol style="list-style-type: none"> 1. Identific sărbătoarea calendaristică. 2. Descriu tradițiile legate de această sărbătoare. 3. Respect succesiunea ideilor. 4. Exprim clar și concis fiecare gând.
P5	Comunicarea	<ol style="list-style-type: none"> 1. Respect subiectul/tematica.

		<ol style="list-style-type: none"> 2. Expun coerent și clar fiecare gând. 3. Respect succesiunea logică. 4. Utilizez limbajul corespunzător.
P6	Implicarea în acțiuni comunitare	<ol style="list-style-type: none"> 1. Identific probleme în care aș putea să mă implic. 2. Caut ghidat modalități de implicare. 3. Stabilesc împreună cu colegii un plan de acțiuni și reguli concrete. 4. Manifest interes. 5. Respect planul de acțiuni și regulile propuse.
P7	Mini-proiectul în grup (contribuția mea)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Contribui activ la discuțiile de grup. 2. Accept și îndeplinesc toate sarcinile. 3. Ajut direct grupul cu idei bune. 4. Urmăresc respectarea cerințelor și a timpului propus. 5. Pot să spun clar cu ce am contribuit.
P8	Mini-proiectul în grup (cooperarea)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Stabilesc împreună cu colegii tematica, volumul proiectului și timpul în care îl vom realiza. 2. Pun în discuție idei și contribui cu informații relevante 3. Îi încurajez pe ceilalți membri ai grupului, să-și pună în discuție ideile. 4. Permit tuturor membrilor grupului să-și pună în discuție ideile. 5. Iau în considerare sentimentele și ideile celorlalți. 6. Îi ascult pe ceilalți și completez atunci când cred că ideea mea este deosebită și valoroasă.
P9	Mini-proiectul în grup (produsul)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Conținutul produsului de grup este potrivit cerințelor. 2. Produsul de grup arată deosebit. 3. Produsul este clar, ușor de înțeles.
P10	Mini-proiectul în grup (prezentarea produsului)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Respect cerințele de prezentare. 2. Prezint pe scurt mini-proiectul. 3. Argumentez clar și pe scurt. 4. Formulez concluzii. 5. Utilizez limbajul adecvat/specific. 6. Prezint clar și convingător.
P11	Adoptarea de reguli și respectarea lor	<ol style="list-style-type: none"> 1. Identific situația/problema. 2. Formulez reguli. 3. Argumentez necesitatea respectării regulilor. 4. Manifest interes și disponibilitate.
P12	Colaborarea în echipă	<ol style="list-style-type: none"> 1. Mă implic. 2. Sunt receptiv(ă) la ideile colegilor. 3. Argumentez cu calmitate propriile idei.

4.6. Educația muzicală

Produse recomandate		Criterii de succes
P1	Interpretarea cântecului	<ol style="list-style-type: none"> 1. Cunosc cuvintele și melodia cântecului. 2. Cunosc/redau corect elementele limbajului muzical. 3. Interpret ezpresiv cântecul: <ol style="list-style-type: none"> a) Redau cu gestul mâinii linia melodică. b) Improvizez/execut mișcări de dans potrivite ritmului melodiei. c) Acompaniez ritmic melodia la tobă, tamburină, clopoței, trian glu etc. 4. Respect poziția corpului în timpul interpretării.
P2	Audiția creației muzicale	<ol style="list-style-type: none"> 1. Respect regulile de audiere. 2. Cunosc/recunosc titlul și compozitorul.

		<ol style="list-style-type: none"> Determin evenimentele sonore. Determin/descopăr/stabilesc caracterul muzicii în fiecare eveniment sonor. Îmi exprim impresiile despre creație.
P3	Caracterizarea creației muzicale	<ol style="list-style-type: none"> Audiez/vizionez creația muzicală în varianta de interpretare propusă. Numesc titlul (denumirea) creației (lucrării). Numesc compozitorul, autorul versurilor, cine interpretează. Determin caracterul melodiei (cantabil, dansant, de marș). Determin instrumentele muzicale care se evidențiază. Caracterizez emoțiile, sentimentele, exprimate de melodie. Argumentez în ce momente din viață poate să sune această creație muzicală.
P4	Improvizarea melodiilor	<ol style="list-style-type: none"> Aleg un instrument muzical (tobiță, tamburină, clopoței, xilofon, triangu etc.). Creez un ritm/ un acompaniament ritmic după melodie/ după model/ după criteriul propus. Interpretez ritmul/acompaniamentul ritmico-timbral. Transmit emoții prin această improvizare.
P5	Colaborarea în echipă	<ol style="list-style-type: none"> Mă implic. Sunt receptiv(ă) la ideile colegilor. Argumentez cu calmitate propriile idei.

4.7. Educația plastică

Produce recomandate		Criterii de succes
P1	Lucrări și compoziții plastice realizate prin utilizarea diverselor materiale, instrumente și tehnici de artă	<ol style="list-style-type: none"> Respect tema plastică și subiectul. Utilizez materialele / ustensilele corespunzătoare. Realizez subiectul plastic prin tehnica studiată, obținând expresivitatea plastică în pictură. Execut lucrarea cu acuratețe (aspectul estetic).
P2	Lucrare plastică utilizând creioanele colorate	<ol style="list-style-type: none"> Respect tema plastică și subiectul. Utilizez corespunzător/adecvat creioanele de diferite culori. Execut lucrarea cu acuratețe (aspectul estetic). Realizez subiectul într-un mod individual și creativ.
P3	Lucrare plastică utilizând acuarela/guașul	<ol style="list-style-type: none"> Respect tema plastică și subiectul. Execut lucrarea cu acuratețe (aspectul estetic). Realizez subiectul într-un mod individual și creativ.
P4	Lucrare plastică utilizând culoarea ca element de limbaj plastic	<ol style="list-style-type: none"> Respect tema plastică și subiectul. Obțin prin amestecuri cromatice culori binare/nuanțe/tonuri. Combin reușit/corespunzător/adecvat culorile în lucrare. Execut lucrarea cu acuratețe (aspectul estetic). Realizez subiectul într-un mod individual și creativ.
P5	Lucrare plastică utilizând punctul/liniile	<ol style="list-style-type: none"> Respect tema plastică și subiectul. Utilizez punctul/liniile ca elemente decorative. Construiesc motive decorative. Realizez subiectul într-un mod individual și creativ.
P6	Lucrare plastică utilizând forma ca element de limbaj plastic	<ol style="list-style-type: none"> Respect tema plastică și subiectul. Obțin forme spontane prin diferite tehnici și procedee. Utilizez diferite forme plastice/spațiale îmbinate într-o compoziție. Execut lucrarea cu acuratețe. Realizez subiectul într-un mod individual și creativ.
P7	Compoziție plastică	<ol style="list-style-type: none"> Respect tema plastică și subiectul.

		<ol style="list-style-type: none"> 2. Utilizez materialele / ustensilele corespunzătoare. 3. Combin reușit tehnicile de realizarea compoziției. 4. Execut lucrarea cu acuratețe (aspectul estetic). 5. Realizez subiectul într-un mod individual și creativ.
P8	Compoziție în materiale naturale	<ol style="list-style-type: none"> 1. Respect tema plastică și subiectul. 2. Combin/utilizez reușit materiale naturale. 3. Accentuez centrul compoziției prin tehnicile/materialele alese. 4. Execut lucrarea cu acuratețe. 5. Realizez subiectul într-un mod individual și creativ.
P9	Lucrări practice: semn pentru carte/felicitare/ambalaj	<ol style="list-style-type: none"> 1. Respect etapele de lucru. 2. Respect regulile de securitate. 3. Execut lucrarea cu acuratețe. 4. Realizez lucrarea într-un mod creativ.
P10	Colaborarea în echipă	<ol style="list-style-type: none"> 1. Mă implic. 2. Sunt receptiv(ă) la ideile colegilor. 3. Argumentez cu calmitate propriile idei.

4.8. Educația tehnologică

Produse recomandate		Criterii de succes
P1	Elaborarea unui proiect de confecționare	<ol style="list-style-type: none"> 1. Comentez aspectul estetic și funcțiile utilitare ale articolelor; 2. Prezint schița grafică și modelul decorativ proiectat; 3. Descriu etapele tehnologice de confecționare
P2	Conceperea și organizarea mijloacelor de confecționarea a unor articole tradiționale	<ol style="list-style-type: none"> 1. Selectez pânza/materialul necesar în vederea confecționării produsului planificat; 2. Păstrez în condiții adecvate materialele și ustensilele necesare activităților practice; 3. Respect normele de igienă și protecție a muncii la păstrarea și utilizarea materialelor și ustensilelor necesare
P3	Realizarea procesului tehnologic conform proiectului elaborat (Confecționare de lucrări)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Selectez și păstrez în condiții adecvate materialele și ustensilele necesare. 2. Respect etapele tehnologice. 3. Utilizez schițe, scheme și diferite tehnici de lucru. 4. Realizez lucrarea cu acuratețe. 5. Respect normele de igienă și protecție a muncii. 6. Finisez articolul.
P4	Evaluarea lucrărilor confecționate conform cerințelor estetice, tehnologice și funcțiilor utilitare.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Argumentez valoarea artistică și estetică a articolelor confecționate; 2. Evaluez critic articolele confecționate, conform indicatorilor:(valoarea estetică, respectarea tradiției populare, calitatea lucrării în aspect tehnologic). 3. Respect terminologia specifică.

4.9. Educația fizică

Produse recomandate		Criterii de succes
P1	Exerciții de front și formații	<ol style="list-style-type: none"> 1. Identific modelul de mișcare pentru fiecare segment al corpului. 2. Execut exerciții de front și formații. 3. Respect regulile de acțiune individuală și în comun.
P2	Exerciții cu caracter aplicativ (mers, alergări, sărituri etc.)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Înțeleg terminologia exercițiilor cu caracter aplicativ. 2. Execut acțiunea motrică (alergarea, aruncarea, prinderea etc.). 3. Respect regulile de securitate. 4. Manifest insistență, curaj, răbdare.
P3	Exerciții de dezvoltare fizică generală (EDFG)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Respect poziția inițială. 2. Execut exercițiile de DFG. 3. Respect tehnica securității.

P4	Exerciții de atletism (săritură, alergare)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Respect poziția corpului. 2. Manifest rezistență în regim aerobic. 3. Manifest calități de viteză și precizie a mișcării. 4. Respect tehnica securității. 5. Manifest insistență, curaj, răbdare.
P5	Exerciții din gimnastica de bază (rostogoliri, atârănări, semisfoară etc.)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Respect poziția corpului. 2. Execut exercițiile propuse. 3. Manifest insistență, curaj, răbdare. 4. Respect regulile de securitate.
P6	Jocul sportiv / Jocul dinamic / ștafete	<ol style="list-style-type: none"> 1. Respect regulile jocului / ștafetei. 2. Execut tehnica elementelor jocului /ștafetei. 3. Acționez în activitatea de învățare a elementelor tehnico-tactice din jocurile sportive. 4. Manifest respect pentru adversar. 5. Respect tehnica securității.
P7	Aruncarea mingii	<ol style="list-style-type: none"> 1. Respect poziția corectă a corpului. 2. Arunc corect mingea în țintă. 3. Respect regulile de securitate.
P8	Colaborarea în echipă	<ol style="list-style-type: none"> 1. Mă implic. 2. Sunt receptiv(ă) la ideile colegilor. 3. Argumentez cu calmitate propriile idei.

4.10. Limba străină (al doilea an de studiu)

Produse recomandate		Criterii de succes
P1	Recunoașterea sunetelor, a cuvintelor, a enunțurilor simple în mesajul scris și oral	<ol style="list-style-type: none"> 1. Recunosc cuvântul și grupul de cuvinte în mesajul oral și scris. 2. Rostesc clar cuvinte și grupuri de cuvinte în mesajul oral și scris. 3. Recunosc cuvinte, grupuri de cuvinte într-un text necunoscut. 4. Alcătuiesc enunțuri simple cu vocabularul învățat.
P2	Comunicarea orală. Formularea propozițiilor simple	<ol style="list-style-type: none"> 1. Folosesc regulile învățate în alcătuirea mesajului oral. 2. Selectez și asociez enunțul simplu și cu imaginile corespunzătoare. 3. Expun corect și clar gândurile. 4. Utilizez formule de politețe corespunzătoare conținutului tematic, a situației.
P3	Alcătuirea unui dialog scurt și simplu la tema propusă	<ol style="list-style-type: none"> 1. Reproduc formule de politețe simple în situații de comunicare concrete. 2. Alcătuiesc enunțuri simple după un model. 3. Utilizez formule de inițiere, menținere, încheiere a unui dialog. 4. Ajut interlocutorul în caz de necesitate.
P4	Formularea unor răspunsuri și întrebări simple, adecvate unei situații, text, tablou, dialog	<ol style="list-style-type: none"> 1. Formulez întrebări simple la tema propusă. 2. Alcătuiesc întrebări simple în bază de text informativ sau dialog. 3. Asociez informația din tablou cu anumite întrebări. 4. Răspund la întrebări de tipul: Cine? Ce? Cum este? Ce face? Când? Unde? 5. Utilizez corect structura enunțului interogativ.
P5	Descrierea orală sau scrisă a unei persoane/imagini, oral sau scris în bază de suport de cuvinte și întrebări	<ol style="list-style-type: none"> 1. Expun coerent și clar fiecare gând. 2. Utilizez vocabularul activ corespunzător situației prezentate. 3. Asociez textul prezentat cu imagini potrivite. 4. Dau dovadă de succesiune logică în descrierea de persoane și imagini.
P6	Citirea cu voce a unui text cunoscut	<ol style="list-style-type: none"> 1. Citesc corect, fluent toate cuvintele. 2. Citesc expresiv cu intonația potrivită.

		<ol style="list-style-type: none"> Înțeleg sensul fiecărei propoziții. Selectez din text enunțurile corespunzătoare imaginilor. Selectez cuvintele cheie din text.
P7	Redarea conținutului unui dialog, text cunoscut citit/audiat	<ol style="list-style-type: none"> Anunț titlul textului. Asociez corect unele informații din text cu documente iconografice (imagini, plan). Respect ordinea cronologică a evenimentelor din text. Identific eroii principali. Utilizez cuvinte cheie din text/dialog pentru a reda conținutul.
P8	Reproducerea unor poezii, cântece simple	<ol style="list-style-type: none"> Anunț titlul și autorul poeziei. Recit expresiv toate versurile. Rostesc corect și clar cuvintele. Folosesc mimica și gesturile.
P9	Conversație	<ol style="list-style-type: none"> Construiesc corect enunțuri simple. Formulez întrebări simple despre identitatea interlocutorului. Alcătuiesc răspunsuri succinte. Utilizez vocabularul corespunzător temei de conversație.
P10	Prezentarea unui monolog succint la tema propusă	<ol style="list-style-type: none"> Utilizez cuvintele corespunzătoare temei propuse. Construiesc corect gramatical propoziții simple. Caracterizez succint în baza de suport de cuvinte, întrebări.
P11	Scrierea/copierea enunțurilor simple a textului de mică extindere din manual	<ol style="list-style-type: none"> Scriu corect gramatical cuvinte și grupuri de cuvinte. Scriu cu acuratețe. Respect semnele diacritice, de punctuație, alineatul.
P12	Scrierea după dictare	<ol style="list-style-type: none"> Scriu corect cuvintele cunoscute. Respect semnele diacritice, de punctuație, alineatul. Scriu lizibil cu acuratețe.
P13	Scrierea unei scrisori scurte (de invitație, de acceptare, de refuz), mesaje electronice, cărți poștale scurte și simple (de aniversare, de felicitare etc.)	<ol style="list-style-type: none"> Respect părțile componente ale scrisorii/invitației. Respect ordinea de idei. Utilizez vocabularul corespunzător situației expuse. Respect regulile de scriere și punctuație.
P14	Realizarea de indicații /instrucțiuni/formular/ fișă în completarea de orar agenda lucrul cu harta a planului simplu și a activității de învățare	<ol style="list-style-type: none"> Înțeleg corect instrucțiunile. Realizez instrucțiunile corespunzător ordinii expuse. Prezint cu ușurință planul realizat. Respect structura de completare a fișei formularului agendei și a planului.
P15	Colaborarea în echipă	<ol style="list-style-type: none"> Mă implic. Sunt receptiv(ă) la ideile colegilor. Argumentez cu calmitate propriile idei.

4.11. Produse școlare opționale

MECD se aplică și în cadrul disciplinelor opționale, învățătorul având posibilitatea de a formula propriile produse școlare și a elabora criteriile de succes după modelul disciplinelor obligatorii înrudite.

Învățătorul poate propune produse opționale și în cadrul disciplinelor obligatorii – un produs opțional într-un modul, prin corelare cu o finalitate curriculară. Produsul opțional poate fi selectat din lista exemplurilor propuse sau elaborat personal în unitate cu un sistem de criterii.

Exemple de produse opționale, clasa a III-a:

Limba română: Rebusul • Mesajul scris • Completarea caietului • Minireferatul • Harta textului • Graficul emoțiilor • Portretul cuvântului • Profilul personajului • Reportajul • Scrisoare personajului literar

Matematică: Numărare cu startul, finalul și pasul dat, în ordinea precizată • Schimb de bani • Formularea regulii de formare a unui șir de numere/forme geometrice/rezultate ale unor măsurări • Scheme-lanț de calcule • Organizarea tabelară a unor informații date/selectate • Forme geometrice, desenate/modelate • Proiect

Propunerea unui produs opțional se va argumenta în funcție de necesitățile și interesele elevilor sau alți factori, învățătorul asumându-și responsabilitatea pentru impactul asupra elevului.

În proiectările didactice, produsul opțional se va marca cu asterisc și se va prezenta deplin, împreună cu criteriile de succes.

5. PROIECTAREA EVALUĂRII CRITERIALE PRIN DESCRIPTORI

5.1. Proiectarea eșalonată a ECD

Proiectarea didactică reprezintă activitatea complexă de concepere anticipată atât a desfășurării de ansamblu a procesului instructiv-educativ, cât și a componentelor sale, a modului în care acestea vor relaționa și se vor determina reciproc la toate nivelurile.

Proiectarea demersului didactic la o disciplină școlară solicită cadrului didactic gândirea în avans a derulării evenimentelor la clasă, o prefigurare a predării, învățării și evaluării, eșalonată pe două niveluri interconținute:

- ✓ *proiectarea de lungă durată* (pentru un an școlar, un semestru, o unitate de învățare): proiectarea modului de administrare a disciplinei; proiectarea unităților de conținut;
- ✓ *proiectarea de scurtă durată*: elaborarea proiectelor de lecție (sau altă formă de organizare, de exemplu, excursie).

Anul școlar 2017-2018 trebuie să marcheze o inițiere a cadrelor didactice în proiectarea eșalonată a ECD. Prezenta metodologie prevede atât **operarea obligatorie a unor elemente de proiectare eșalonată a ECD**, cât și **un regim opțional de extinderi** din perspectiva ECD, în vederea cumulării firești și armonioase a experienței. De rând cu extinderile propuse, sunt stipulate și **optimizări care duc la restrângerea unor elemente**.

Managerii **nu vor impune** în anul curent variantele extinse de proiectare, dar vor susține și vor promova implementarea treptată a acestora.

Cadrele didactice au dreptul să realizeze la începutul anului școlar doar proiectarea administrării disciplinei, iar proiectarea unităților de învățare (modulelor) să o realizeze pe parcurs, pe măsura finalizării implementării proiectului unității anterioare. Adoptând inițial varianta tradițională a proiectului unui modul, învățătorul o va putea completa pe parcurs în cheia extinderilor propuse, dobândind, astfel, experiența necesară pentru a realiza proiectarea unui modul ulterior în varianta extinsă din perspectiva ECD.

Prin contrapunerea nivelurilor de proiectare, se evidențiază elementele prin care se va realiza implementarea proiectării eșalonate a ECD în anul curent de învățământ:

Proiectarea de lungă durată		Proiectarea de scurtă durată
Proiectarea administrării disciplinei	Proiectarea unităților de învățare (a modulelor)	Proiectarea lecțiilor
Competențele specifice disciplinei	Sub-competențele prevăzute pentru modul	Sub-competențele selectate pentru lecție Obiectivele lecției
Sucesiunea unităților de învățare în an	Sucesiunea subiectelor tematice în modul	Sucesiunea evenimentelor instructionale (sau a etapelor ERRE)
Eșalonarea timpului: nr. total de ore pe an; nr. de ore per modul	Repartizarea timpului: nr. total de ore la modul; perioada calendaristică la fiecare subiect tematic	Administrarea timpului: durata lecției; durata fiecărei etape a lecției
	Resurse: nr. paginilor respective din manualul aprobat de MECC; alte resurse la discreție	Strategiile didactice: forme; metode, și procedee; mijloace Strategiile de evaluare: tipul evaluării; instrumentul de evaluare; produsele școlare vizate (doar în cazul evaluării instrumentale)
Nr. de evaluări sumative pe an <i>Opțional:</i> Eșalonarea evaluărilor în an	Repartizarea evaluărilor (inițiale; formative în etape; sumative) pe parcursul modulului <i>Opțional:</i> Repartizarea produselor pentru evaluări formative în etape pe parcursul modulului	Descrierea demersului proiectat

5.2. Proiectarea de lungă durată din perspectiva ECD

Proiectul de lungă durată:

- include proiectarea administrării disciplinei și proiectele unităților de învățare;
- este un **document managerial** care se întocmește de către cadrul didactic la începutul anului școlar pentru fiecare disciplină de învățământ și admite operarea unor ajustări, dezvoltări pe parcursul anului, în funcție de dinamica reală a clasei de elevi;
- trebuie să constituie un **instrument funcțional** care să asigure un parcurs ritmic al conținuturilor și evaluărilor în cheia paradigmei ECD, punctat pe structura anului școlar și orientat spre realizarea finalităților curriculare de către elevii clasei.

- este oportun să poarte un **caracter personalizat** realizând o confluență a normativității didactice cu creativitatea și competența profesională a pedagogului – benefică, întâi de toate, pentru elev; proiectările de lungă durată editate pot fi folosite ca repere pentru demersul personalizat.

Structura recomandată a proiectului de lungă durată

➡ Administrarea disciplinei

pag. 1

Disciplina: .....

Competențele specifice disciplinei:

- ➡ .....
- ➡ .....etc.

Administrarea disciplinei:

Nr. de ore/săpt.	Nr. de ore/an	Evaluări sumative pe an	
		Sem. 1	Sem. 2

Unitățile de învățare (modulele)	Nr. de ore/modul	Observații

Indicații pentru completarea rubricilor

- ✓ **Disciplina** – se scrie denumirea disciplinei în conformitate cu Planul-cadru.
- ✓ **Competențele specifice disciplinei** – se transcriu din curriculum disciplinar (v. *Concepția didactică a disciplinei*);
- ✓ **Nr. de ore/săptămână** – se scrie în conformitate cu Planul-cadru.
- ✓ **Nr. de ore/an** – se calculează în funcție de structura anului școlar care este stabilită pentru fiecare an școlar în parte de către MECC al Republicii Moldova.
- ✓ **Evaluări sumative** – se proiectează ținând cont de recomandările oferite în *Scrisoarea metodică pentru învățământul primar* elaborată de MECC pentru anul școlar în curs.

Atenție! Pentru a asigura implementarea cu succes a ECD și a evita supraaglomerarea evaluărilor, **la disciplinele cu 1-2 ore pe săptămână se vor proiecta evaluări sumative doar la fine de semestre**, iar la fine de module se vor realiza evaluări formative în etape.

- ✓ **Unitățile de învățare (modulele)** – pot fi eșalonate preluând denumirile modulelor din curriculum la disciplină (v. *Repartizarea conținuturilor pe clase și unități de timp*) sau denumirile capitolelor (modulelor) din manualul aprobat de MECC pentru anul în curs.
- ✓ **Nr. de ore/modul** – se proiectează orientativ, ținând cont de: recomandările din curriculum la disciplină (v. *Repartizarea conținuturilor pe clase și unități de timp*); conținuturile respective din manual; complexitatea conținuturilor; ritmul de învățare al elevilor etc.
- ✓ **Observații** – modificările care, eventual, vor surveni pe parcursul anului școlar.
- ✓ Cadrul didactic are libertatea de a completa tabelul *Administrarea disciplinei* cu alte rubrici care îi pot facilita activitatea de proiectare. De exemplu: poate face o demarcație între semestre; poate include rubrica *Săptămâna* destinată repartizării orientative pe săptămâni a orelor rezervate pentru parcurgerea modulului (de ex., S₁, S₂...etc. sau prin precizarea perioadelor calendaristice).

Exemplu

**Limba și literatura română.
Administrarea disciplinei**

ore/săpt.	ore/an	Evaluări sumative 13 = 12 + 1 anuală	
7	238	Sem. 1 6 (4 scrise, 2 orale)	Sem.2 7 = 6 (4 scrise, 2 orale) + 1 anuală

Unitățile de învățare (modulele)	Ore/modul	Observații
1. Sună clopoțelul toamnei, școala-i un buchet de flori...	31	
2. Și iar cad frunze colorate din cartea toamnei aurii...	28	
3. Străbunii noștri ne lăsară trecutul sfânt și o frumoasă țară...	28	
4. Cad din cer mărgăritare peste plaiul meu iubit...	26	
5. Iarna multe jocuri știe prin zăpada argintie...	23	
6. Și ei au fost copii...	26	
7. Salutare, primăvară, timp frumos, bine-ai venit!	38	
8. Zăbovește și ascultă: toate-n felul lor cuvântă...	31	

Varianta extinsă din perspectiva ECD presupune eşalonarea evaluărilor inițiale (EI), evaluărilor formative în etape (EFE) și a evaluărilor sumative (ES) în cursul anului. Astfel, cadrul didactic va putea să-și clarifice dacă repartizarea orelor pe module îi va permite să deruleze eficient procesul evaluării formative și să asigure continuitatea procesului evaluativ. Totodată, se creează o viziune de ansamblu asupra procesului didactic la disciplină.

 Exemplu
(extindere ECD)

Limba și literatura română. Administrarea disciplinei

Nr. de ore/săpt.	Nr. de ore/an
7	238

Unitățile de învățare (modulele)	Nr. ore/modul	Evaluări	Observații
Semestrul 1			
1. Sună clopoțelul toamnei, școala-i un buchet de flori...	31	EI – 1 EFE – 3 ES – 2 (probă orală și test)	
2. Și iar cad frunze colorate din cartea toamnei aurii...	28	EI – 1 EFE – 3 ES – 1 (test)	
3. Străbunii noștri ne lăsară trecutul sfânt și o frumoasă țară...	28	EI – 1 EFE – 3 ES – 2 (probă orală și test)	
4. Cad din cer mărgăritare peste plaiul meu iubit...	26	EI – 1 EFE – 3 ES – 1 (test)	
Total semestrul 1			
4 module	113 ore	Evaluări inițiale – 4 Evaluări formative în etape – 12 Evaluări sumative – 6 (4 scrise, 2 orale)	

Semestrul 2			
5. Iarna multe jocuri știe prin zăpada argintie...	23	EI – 1 EFE – 3 ES – 2 (probă orală și test)	
6. Și ei au fost copii...	26	EI – 1 EFE – 3 ES – 1 (test)	
7. Salutare, primă vară, timp frumos, bine-ai venit!	38	EI – 1 EFE – 3 ES – 1 (test)	
8. Zăbovește și ascultă: toate-n felul lor cuvântă...	31	EI – 1 EFE – 3 ES – 2 (probă orală și test) + 1 anuală (test)	
Total semestrul 2			
4 module	118 ore	Evaluări inițiale – 4 Evaluări formative în etape – 12 Evaluări sumative – 7 = 6 (4 scrise și 2 orale) + 1 anuală	
Total an:			
8 module	238 ore	Evaluări inițiale – 8 Evaluări formative în etape – 24 Evaluări sumative – 13 = 12 + 1 anuală	

➡ **Proiectarea unităților de învățare (modulelor)**

pag. 2...

Modulul:.....

Nr. de ore alocate:.....

Sub-competențe	Detalii de conținut	Nr. de ore	Data	Resurse	Evaluare	Observații

Indicații pentru completarea rubricilor

- ✓ **Modulul** – se trece numărul de ordine și denumirea modulului în conformitate cu eșalonarea din tabelul *Administrarea disciplinei*. Proiectarea la nivel de modul poate fi realizată atât la începutul anului școlar, cât și pe parcurs – pe măsură ce se finalizează implementarea proiectului modulului anterior.
- ✓ **Nr. de ore alocate** – se trece numărul corespunzător din tabelul *Administrarea disciplinei*.
- ✓ **Sub-competențe** – în variantă schematică, se transcriu numerele de ordine ale tuturor sub-competențelor prevăzute pentru modulul dat în curriculum disciplinar (de exemplu: 3.1; 3.2; 3.3 etc.). Dacă se consideră necesar, se transcriu din curriculum.
- ✓ **Detalii de conținut** – se eșalonează subiectele tematice pentru unități de 1-3 ore, care pot fi preluate din manualul aprobat de MECC, din lista de conținuturi din curriculum disciplinar; apoi, în funcție de specificul disciplinei, creativitatea pedagogului și alți factori, se explicitează parcursurile elevilor la fiecare lecție – mai succint sau mai desfășurat.
- ✓ **Data** – se trec datele calendaristice pentru fiecare subiect tematic indicat în coloana anterioară, ținând cont de structura anului școlar.

✓ **Resurse** – se indică paginile din manual și, eventual, din suporturi didactice auxiliare, pentru fiecare subiect tematic. La discreția învățătorului, pot fi notate și alte elemente (materiale didactice, forme de organizare a activităților ș.a.)

La nivelul unității de conținut, nu este obligatoriu de a proiecta metodele și formele activității didactice la lecții. La dorință, referințe la acest aspect pot fi făcute în detalierea conținuturilor.

✓ **Evaluare** – înscrierile din această coloană vor indica lecțiile în cadrul cărora se proiectează evaluarea: inițială (EI); formativă în etape (EFE); sumativă (ES), inclusiv anuală (EA).

- La început de an, semestru, modul, se proiectează o evaluare inițială (de tip formativ).
- La disciplinele *Limba română* și *Matematică*, la finele fiecărui modul este obligatorie o evaluare sumativă, după care se rezervează timp pentru activități postevaluative diferențiate. Pentru un modul voluminos, pot fi proiectate două evaluări sumative – una secvențială, alta finală. La celelalte discipline, evaluări sumative se vor realiza doar la semestru, iar la fine de module se vor desfășura evaluări formative în etape.
- Repartizarea evaluărilor formative în etape se va face în corespundere cu ritmul de învățare al elevilor, alți factori eventuali (fig. 1, p. 9). Evaluările formative punctuale și cele interactive au ca funcție prioritară învățarea. De aceea nu este necesar de a le proiecta la nivel de modul, acestea se vor proiecta la nivel de lecții.

Exemplu

Matematică. Modulul 2. Socotim neconținut, spre o mie am pornit (Numerele naturale 0–1000)

Nr. de ore alocate: 14 ore

Sub-competențe	Detalii de conținut	Nr. ore	Data	Resurse	Evaluare	Observații
1.1. 1.2. 1.3. 1.4. 1.5.	<i>1. Numere formate din sute întregi:</i> Predare-învățare	1	20.09	Manual p.18-19; Caietul elevului p. 5	EI	
	Consolidare – dezvoltare	1	21.09			
	<i>2. Numere formate din sute, zeci și unități:</i> Predare-învățare	1	25.09	Manual p.20-21; Caietul elevului p.6-7; Tabel de numerație etc.		
	Consolidare – dezvoltare	1	26.09			
	<i>3. Monede și bancnote, Schimb de bani:</i> Aplicare	1	27.09	Manual p.22-23; Monede și bancnote decupate	EFE	
	Consolidare – dezvoltare	1	28.09			
	<i>4. Compararea numerelor până la 1000:</i> Predare-învățare	1	02.10	Manual p.24-25		
	Consolidare – dezvoltare	1	03.10			
	<i>5. Ordonarea numerelor până la 1000:</i> Înțelegere	1	04.10	Manual p. 24-25; Caietul elevului p.8		
	Consolidare – dezvoltare	1	05.10			
	<i>6. Cine seamănă, culege:</i> Analiză-sinteză	1	09.10	Manual p. 28-29; Caietul elevului p.9	EFE	
	Activități diferențiate	1	10.10			
	7. Evaluare sumativă	1	11.10	Culegerea de teste, Test nr. 2; Fișe diferențiate	ES	
	Activități diferențiate de postevaluare	1	12.10			

Varianta extinsă din perspectiva ECD urmărește corelarea procesului evaluării formative pe bază de produse școlare și a evaluării sumative la finele modului.

În această variantă, înscrierile din rubrica *Evaluare* se completează cu produsele selectate pentru evaluările formative în etape. De exemplu, abrevierea *EFE (P1, P2)* înseamnă că evaluarea formativă în etape se va realiza pe baza produselor *P1* și *P2* din lista produselor școlare recomandate la disciplina respectivă (cap. 4).

Atenție! Este important ca totalitatea produselor școlare supuse evaluării formative în etape pe parcursul modului să asigure o acoperire deplină a sub-competențelor care vor fi vizate prin evaluarea sumativă la finele modului (deoarece, conform curriculumului disciplinar, „evaluările realizate la finele modului vor demonstra posedarea sub-competențelor” respective).

Exemplu
(extindere ECD)

Matematică

Modulul 2. Socotim neconținut, spre o mie am pornit (Numerele naturale 0–1000)

Nr. de ore alocate: 14 ore

Sub-competențe	Detalii de conținut	Nr. ore	Data	Resurse	Evaluare	Obs.
1.1. 1.2. 1.3. 1.4. 1.5.	<i>1. Numere formate din sute întregi:</i> Predare-învățare	1	20.09	Manual p.18-19; Caietul elevului p. 5	EI	
	Consolidare – dezvoltare	1	21.09			
	<i>2. Numere formate din sute, zeci și unități:</i> Predare-învățare	1	25.09	Manual p.20-21; Caietul elevului p.6-7; Tabel de numerație etc.		
	Consolidare – dezvoltare	1	26.09			
	<i>3. Monede și bancnote, Schimb de bani:</i> Aplicare	1	27.09	Manual p.22-23; Monede și bancnote decupate	EFE (P1, P2, P6)	
	Consolidare – dezvoltare	1	28.09			
	<i>4. Compararea numerelor până la 1000:</i> Predare-învățare	1	02.10	Manual p.24-25		
	Consolidare – dezvoltare	1	03.10			
	<i>5. Ordonarea numerelor până la 1000:</i> Înțelegere	1	04.10	Manual p. 24-25; Caietul elevului p.8		
	Consolidare – dezvoltare	1	05.10			
	<i>6. Cine seamănă, culege:</i> Analiză-sinteză	1	09.10	Manual p. 28-29; Caietul elevului p.9	EFE (P3, P4, P5, P12)	
	Activități diferențiate	1	10.10			
	<i>7. Evaluare sumativă</i> Activități diferențiate de postevaluare	1	11.10	Culegerea de teste, Test nr. 2; Fișe diferențiate	ES	
		1	12.10			

Pentru a verifica dacă produsele sunt selectate bine, se poate face confruntarea cu sub-competențele prevăzute la modul, de exemplu, în formă tabelară:

Detalii Evaluare

Evaluări formative în etape		Evaluare sumativă (test)
1.	Produse: P1: Citirea/scrierea numerelor naturale 0-1000 P2: Compunerea/descompunerea zecimală a numerelor 0-1000 P6: Efectuarea calculelor mentale	Sub-competențe: 1.1. Identificarea, citirea și scrierea numerelor naturale 0-1000 1.2. Compararea și ordonarea numerelor naturale 0-1000 1.3. Utilizarea elementelor de limbaj matematic aferent conceptului de număr natural 1.4. Explorarea modalităților de compunere a numerelor și de descompunere zecimală a lor, folosind adunarea și scăderea 1.5. Completarea unor succesiuni de numere naturale asociate după reguli indicate sau identificate prin observare
2.	Produse: P3: Compararea numerelor naturale 0-1000 P4: Ordonarea numerelor naturale 0-1000 P5: Descrierea numerelor naturale în limbaj matematic P12: Completarea unui șir de numere	

Un cadru didactic experimentat și creativ poate ajunge la variante personalizate ale interpretării proiectului la nivel de modul din perspectiva ECD.

Exemplu
(variantă personalizată)

Științe. Modulul 1. Planeta Pământ
Nr. de ore alocate - 6

Sub-competențe	Detalii de conținut	Nr. ore	Data	Resurse	Evaluare	Observații
1.1 1.2 1.3 1.4 1.5 1.6	<i>Povestea Pământului</i> Viziuni (științifică și religioasă) despre apariția Pământului. Prezentarea unor imagini ale planetei Pământ. Descrierea modificărilor suportate de corpuri în urma unor procese. Analizarea impactului activității omului asupra mediului înconjurător.	1	5.09	p.6-8	EI	
	<i>Apele și uscatul Pământului</i> Identificarea unor acțiuni cu efect pozitiv /negativ ale omului asupra mediului înconjurător local. Discuții asupra celor două viziuni referitoare la apariția Pământului, despre călătorii în jurul lumii.	1	12.09	p.9-11		EFP P1
	<i>Globul pământesc. Harta</i> Jocuri de orientare pe glob și pe hartă.	1	19.09	p.12-13		
	<i>Republica Moldova. Orașul Chișinău - capitala Republicii Moldova</i> Identificarea pe hartă a Republicii Moldova, a unor localități, cu indicarea continentului, a țărilor vecine etc. Elaborarea unui poster cu diverse aspecte ale naturii Republicii Moldova. Activități de documentare despre orașul Chișinău, prin intermediul rețelei Internet.	1	26.09	p.14-16		EFP P2
	<i>Proiect de grup „Planeta cu nume Pământ”</i> Concurs de afișe, alte materiale de sesizare a populației privind impactul negativ al unor acțiuni ale omului în mediul ambiant.	1	3.10	p.17 afișe desene etc.		EFP P4
	<i>Evaluare formativă</i>	1	10.10	Probă scrisă	EFE P1, P2, P9	

Detalii Evaluare:

Produce	Sub-competențe
P1: Comunicarea orală/scrisă a informației științifice	1.1. Achiziționarea și utilizarea în comunicarea științifică a termenilor-cheie: <i>Pământ, ape, uscat, țară, capitală</i>
P2: Descrierea/ unor corpuri/locuri geografice/stări/fenomene din natură	1.2. Reproducerea prin enunțuri simple a viziunilor despre apariția Pământului
P4: Realizarea unor investigații simple	1.3. Descrierea unor locuri după un plan propus
P9: Analiza unor acțiuni, schimbări, consecințe, efecte	1.4. Identificarea diverselor locuri utilizând globul pământesc, harta 1.5. Colectarea unor date, informații științifice din surse diferite 1.6. Proiectarea unor acțiuni de ocrotire a mediului înconjurător

5.3. Proiectarea de scurtă durată din perspectiva ECD

Proiectul didactic al unei lecții oferă o schemă rațională a desfășurării lecției, pornind de la trei repere interconținute:

- ✓ ceea ce ne propunem să realizăm – *obiectivele lecției*;
- ✓ elementele necesare pentru a realiza ceea ce ne-am propus – *conținuturi și strategii didactice* (forme; metode, procedee și tehnici; mijloace);
- ✓ modul în care măsurăm eficiența învățării – *strategii de evaluare*.

► Tipul lecției și ECD

Elaborarea proiectului didactic începe cu încadrarea lecției în unitatea de învățare (modul), ceea ce implică stabilirea tipului de lecție, iar tipul lecției este corelat cu tipul de evaluare care poate fi valorificat la lecție. Din perspectiva ECD, această corelare se configurează în modul următor:

Tipuri de lecție (centrate pe formarea de competențe)	Tipuri de evaluare posibile (din perspectiva ECD)
de formare a capacităților de <i>dobândire</i> a cunoștințelor	• formativă interactivă
de formare a capacităților de <i>înțelegere</i> a cunoștințelor	
de formare a capacităților de <i>aplicare</i> a cunoștințelor	• formativă punctuală • formativă în etape • formativă interactivă
de formare a capacităților de <i>analiză-sinteză</i> a cunoștințelor	
de formare a capacităților de <i>evaluare</i> a cunoștințelor	• sumativă • formativă în etape • formativă interactivă
<i>mixtă</i>	• inițială • formativă interactivă

Se observă că activitățile de evaluare formativă interactivă pot fi realizate la orice tip de lecție, vizând diferite aspecte, inclusiv cele metacognitive. Evaluările formative punctuale se pretează cel mai bine pe structura lecțiilor de aplicare, iar evaluările formative în etape – se potrivesc cel mai mult pentru lecțiile de analiză-sinteză. Însă, în funcție de rezervele de timp ale modulului și de alți factori, cadrul didactic poate alege o altă variantă dintre cele posibile.

Ținând cont de faptul că în ultimii ani se valorifică tot mai intens cadrul ERRE (Evocare – Realizarea sensului – Reflecție – Extindere), relevăm perspectiva ECD și în acest sens:

Etapele lecției cadru ERRE	Tipuri de evaluare din perspectiva ECD
<i>Evocare</i>	<ul style="list-style-type: none"> • inițială • formativă interactivă
<i>Realizarea sensului</i>	<ul style="list-style-type: none"> • sumativă • formativă în etape • formativă punctuală • formativă interactivă
<i>Reflecție</i>	<ul style="list-style-type: none"> • formativă interactivă
<i>Extindere</i>	<ul style="list-style-type: none"> • formativă interactivă

➡ **Proiectarea strategiilor de evaluare pentru o lecție din perspectiva ECD**
Formele de organizare în antetul proiectului

• **Subcompetențe:** 3.1.; 3.2 etc.

• **Obiectivele lecției:**

La sfârșitul lecției, elevul va fi capabil:

O₁: .....

O₂:.....etc.

• **Strategii didactice:**

- forme:.....

- metode, tehnici și procedee:.....

- mijloace:.....

• **Strategii de evaluare:** evaluare formativă interactivă (procedeul cromatic).

Exemplul 1
evaluare formativă interactivă

• **Subcompetențe:** 1.1.; 1.2 etc.

• **Obiectivele lecției:**

La sfârșitul lecției, elevul va fi capabil:

O₁: .....

O₂:.....etc.

• **Strategii didactice:**

• forme:.....

• metode, tehnici și procedee:.....

• mijloace:.....

• **Strategii de evaluare:** evaluare formativă punctuală (probă scrisă: produsul P5).

Exemplul 2
evaluare formativă punctuală

• **Subcompetențe:** 3.1.; 3.2 etc.

• **Obiectivele lecției:**

La sfârșitul lecției, elevul va fi capabil:

O₁: .....

O₂:.....etc.

• **Strategii didactice:**

- forme:.....

- metode, tehnici și procedee:.....

- mijloace:.....

• **Strategii de evaluare:** evaluare formativă în etape (probă scrisă: produsele P1, P2).

Exemplul 3
evaluare formativă în etape

- **Subcompetențe:** 3.1.; 3.2 etc.
- **Obiectivele lecției:**
La sfârșitul lecției, elevul va fi capabil:
O₁: .....
O₂:.....etc.
- **Strategii didactice:**
  - forme:.....
  - metode, tehnici și procedee:.....
  - mijloace:.....
- **Strategii de evaluare:** evaluare inițială (dictare matematică); evaluare formativă interactivă (semaforul culorilor).

Exemplul 4
evaluare inițială la Evocare,
evaluare formativă interactivă – la Reflecție

- **Subcompetențe:** 3.1.; 3.2 etc.
- **Obiectivele lecției:**
La sfârșitul lecției, elevul va fi capabil:
O₁: .....
O₂:.....etc.
- **Strategii de evaluare:** evaluare sumativă (test).

Exemplul 5
evaluare sumativă

Atenție! Produsele se vor indica în antetul proiectului doar în cazul lecțiilor la care se proiectează evaluare formativă pe bază de instrumente: teste, probe etc. Astfel, produsele se vor valorifica doar în evaluări formative punctuale și în evaluări formative în etape.

Forma tabelară de organizare a antetului proiectului didactic permite explicitarea corelării elementelor incluse. O asemenea formă poate fi recomandată pentru publicații și lecții publice, dar poate fi aplicată, la discreția învățătorului, și în proiectele zilnice ale lecțiilor:

Sub-competențe	Obiective <i>La sfârșitul lecției, elevul va fi capabil:</i>	Produse evaluate	Criterii de succes
2.1. Utilizarea eficientă a tehnicilor de lectură corectă, conștientă și fluidă în scopul extinderii câmpului vizual, a vitezei și a ritmului de citire.	O1: să citească corect, fluent, conștient, expresiv un text cunoscut, folosind tehnici variate;	P23: Citirea cu voce a unui text cunoscut	1. Citesc cursiv, fluent, conștient textul. 2. Pronunț corect fiecare cuvânt. 3. Articulez corect toate cuvintele. 4. Citesc expresiv, cu intonația potrivită. 5. Identific și explic cuvintele necunoscute.*
2.10. Utilizarea vocabularului însușit în diferite situații de comunicare.	O2: să alcătuiască enunțuri, utilizând cuvintele textului;	P29: Textul literar povestit	1. Anunț titlul și autorul textului. 2. Redau conținutul textului. 3. Respect cele 3 părți ale textului: introducere, cuprins, încheiere. 4. Utilizez cuvinte cheie. 5. Folosesc cuvinte noi, expresii potrivite din text. 6. Expun coerent și clar fiecare gând.
5.5. Exprimarea opiniilor și a atitudinilor proprii față de cele citite	O3: să demonstreze înțelegerea celor citite, în contexte variate;		
	O4: să adopte o atitudine corectă față de personaje, argumentând printr-un enunț; O5: să coopereze, manifestând respect și bunăvoință în cadrul activităților de grup.		

Luând în calcul experiența ultimilor ani, generalizăm aspectele care necesită atenție în proiectarea didactică a lecției din perspectiva ECD:

1. Prezentarea strategiilor de evaluare în antetul proiectului:

- *tipul de evaluare* (inițială, formativă interactivă, formativă punctuală, formativă în etape, sumativă);
- *instrumentul de evaluare* (probă scrisă/probă orală/probă practică/test/proiect etc.)
și produsele evaluate – doar în cazul evaluării instrumentale (evaluare formativă punctuală; evaluare formativă în etape).

2. Echilibrarea ponderii activităților specifice ECD în contextul triadei predare-învățare-evaluare, excesul fiind la fel de nociv ca și insuficiența.

3. Asigurarea unei baze solide a competențelor profesionale legate de didacticile disciplinelor, aceasta fiind premisa incontestabilă a eficienței proiectării didactice din perspectiva ECD, care trebuie să persiste în vizorul cadrelor didactice și a managerilor responsabili pentru învățământul primar.

6. EVALUAREA SUMATIVĂ ȘI CALIFICATIVELE. REPERE CONCEPTUALE ȘI PRACTICE

6.1. Precizări terminologice

Calificativ - formă convențională ce exprimă nivelul de congruență dintre performanța școlară a copilului și competențele curriculare, iar modalitatea de codare nu este una cifrică, ci una bazată pe formulări lingvistice de genul „foarte bine”, „bine”, „suficient” etc.

Calificativul:

- „certifică o achiziție a elevului și are funcția de a contribui la orientarea celui care învață”;
- „exprimă gradul de adecvare perceput, constatat de evaluator, între răspunsul concret al elevului și modelul ideal stabilit în prealabil”;
- „are semnificația unui indicator sintetic ce concentrează în sine întreaga apreciere de care se bucură un răspuns, o probă, un examen, o performanță etc.”

În conformitate cu definiția dată descriptorilor în Codul educației, aceștia permit acordarea de calificative: foarte bine, bine, suficient. În prezenta metodologie se va opera cu abrevierile:

FB	-	calificativul <i>Foarte Bine</i>
B	-	calificativul <i>Bine</i>
S	-	calificativul <i>Suficient</i>

În clasa a III-a, se vor atribui calificative doar la evaluările sumative la sfârșit de modul (sau unități secvențiale de conținut) și la final de an școlar, la disciplinele indicate în tabelul 1 (p. 10).

6.2. Conversia punctajului

Pentru stabilirea calificativului la proba de evaluare sumativă în clasa a III-a, se va folosi procedura conversiei punctajului acumulat, în conformitate cu ponderea punctajului acumulat în punctajul maxim al probei:

La sfârșit de modul

(sau unității secvențiale de conținut):

- 100% - 81% din probă
corespunde calificativului **foarte bine**;
- 80% - 61% din probă
corespunde calificativului **bine**;
- 60% - 40% din probă
corespunde calificativului **suficient**.

La final de an școlar:

- 100% - 81% din probă
corespunde calificativului **foarte bine**;
- 80% - 56% din probă
corespunde calificativului **bine**;
- 55% - 33% din probă
corespunde calificativului **suficient**.

Această procedură este valabilă pentru probele de evaluare sumativă orale și scrise în clasa a III-a. Probele de evaluare sumativă pot fi realizate prin diverse metode, în funcție de specificul disciplinei, al clasei de elevi și de alți factori de impact.

Calificativul acordat elevului de către cadrul didactic, ca rezultat al fiecărei evaluări, trebuie să fie comunicat elevului și părintelui.

Pentru stabilirea calificativului la finele semestrului I sau la finele semestrului al II-lea, la disciplinele Limba română și Matematică în clasa a III-a, cadrul didactic va realiza media calificativelor atribuite elevului la evaluările sumative din semestru, aplicând **procedeul de conversie** prezentat în tabelul 3.

Tabelul 3. Procedeul de conversie a calificativelor în punctaj

Calificativ	Punctaj
Pentru calificativul Foarte bine (FB) se vor atribui	3 puncte
Pentru calificativul Bine (B) se vor atribui	2 puncte
Pentru calificativul Suficient (S) se va atribui	1 punct

Pentru orientare, propunem în tabelul 4 un model de realizare a mediei semestriale la disciplina limba română în clasa a III-a, semestrul 1.

Tabelul 4. Exemple de realizare a mediei semestriale pe baza procedurii de conversie

Calificativ	FB	FB	B	FB	FB	Media semestrială	
Conversie	3	3	2	3	3	$3 + 3 + 2 + 3 + 3 = 14$ $14 : 5 = 2,8$	$2,8 \approx 3 \rightarrow$ Foarte bine

Calificativ	S	B	B	FB	FB	Media semestrială	
Conversie	1	2	2	3	3	$1 + 2 + 2 + 3 + 3 = 11$ $11 : 5 = 2,2$	$2,2 \approx 2 \rightarrow$ Bine

Pentru stabilirea calificativului la finele clasei a III-a, la disciplinele Limba română și Matematică, cadrul didactic va realiza media calificativelor atribuite elevului la finele fiecărui semestru, conform aceluiași procedeu de conversie.

Tabelul 5. Exemple de stabilire a calificativului final la disciplina Matematică, clasa a III-a

		Sem. 1	Sem. 2	Media anuală
Exemplul 1	Calificativ	FB	B	FB
	Conversie	3	2	$3 + 2 = 5$ $5 : 2 = 2,5 \approx 3$

Exemplul 2	Calificativ	B	B	B
	Conversie	2	2	$2 + 2 = 4$ $4 : 2 = 2$
Exemplul 3	Calificativ	S	B	B
	Conversie	1	2	$1 + 2 = 3$ $3 : 2 = 1,5 \approx 2$

6.3. Înregistrarea calificativelor

- Cadrele didactice au obligația de a înregistra calificativele acordate la *evaluările sumative* în catalogul clasei și în agendele elevilor.
- La sfârșitul anului școlar, calificativele finale pentru fiecare disciplină se înregistrează în catalogul clasei și în agendele elevilor.
- Calificativele finale se trec în dosarul personal și în tabelul de performanță al elevului - în dreptul disciplinelor *limba română* și *matematică*.
- Promovarea elevilor în clasa a IV-a se va realiza prin cuvântul *promovat* înscris în dosarul personal și în catalogul clasei la fiecare elev în parte, în conformitate cu cerințele.

6.4. Procedul „R” - RECUPERARE

Principiul motivării pentru învățare, principiul succesului și al corelării evaluărilor formative cu cele sumative condiționează o evaluare fără eșec, astfel încât în sensul evaluării pozitive nu se va folosi calificativul *insuficient*.

În cazurile excepționale, când se constată elemente de nereușită (motiv de boală, abandon școlar, absențe motivate/nemotivate) se va recurge în mod obligatoriu la activități de recuperare. Învățătorul va realiza un plan de recuperare, coordonat cu șeful comisiei metodice sau directorul-adjunct pentru învățământ primar (a se vedea Anexa 1, p. 59). Se recomandă a informa părinții, sub semnătură, despre planul de recuperare.

Recuperarea se realizează timp de o săptămână după revenirea elevului (sau din momentul stabilirii planului de recuperare).

În catalog, în dreptul numelui elevului nu se menționează niciun calificativ pe perioada recuperării. După realizarea repetată a evaluării sumative (de ex., a unui test clonat), în ziua recuperării se înregistrează calificativul respectiv. În catalog, la rubrica *Notă* se scrie: *Recuperare*.

Pentru copiii cu CES se va folosi același sistem criterial în evaluare, dar aplicat pe baza Planului educațional individualizat.

Numărul evaluărilor sumative recomandate pentru clasa a III-a cu acordare de calificative se decide ținând cont de recomandările Scrisorii metodice din anul în curs.

Tabelul 6. Numărul de evaluări sumative recomandate pentru clasa a III-a cu acordare de calificative (școala națională)

Disciplina	Semestrul 1	Semestrul 2	Anul școlar
Limba română	6 = 4 (scris) + 2 (oral)	7 = 4 (scris) + 2 (oral) + 1 (anuală)	13 = 8 (scris) + 4 (oral) + 1 (anuală)
Matematică	3 (scris) = 2 (la module) + 1 (secvențială)	3 (scris) = 2 (la module) + 1 (anuală)	6 (scris) = 5 + 1 (anuală)

Ce facem dacă elevul a lipsit înainte de evaluarea sumativă?

- ✓ Nu se recomandă a-l încadra imediat după revenire în evaluarea sumativă. Aceasta ar putea să-i sporească riscurile de nereușită.
- ✓ Se recomandă să se ofere proba/testul doar în cazul în care elevul acceptă.

- ✓ Se va lua în considerare doar rezultatul acceptat de elev.
- ✓ În caz contrar, se intervine după procedeul „R” (Recuperare).

6.5. Tehnologia evaluării sumative orale

Evaluarea orală reprezintă o formă a conversației evaluative prin care învățătorul urmărește determinarea cantitativă și calitativă a performanțelor elevilor.

Evaluarea sumativă orală (ESO) este la fel de importantă ca și forma scrisă a evaluării sumative și are drept scop verificarea gradului de posedare a competențelor de comunicare orală:

- perceperea corectă a mesajului audiat, citit, auzit în limitele standardelor de conținut;
- utilizarea în contexte noi, necunoscute a vocabularului însușit;
- producerea mesajelor orale, în variate contexte.

În clasa a III-a, ESO se va proiecta și realiza la disciplinele:

• Limba română (maternă)	• Limba română (alolingvi)
• Limba rusă (maternă, de instruire)	• Limba bulgară
• Limba străină	• Limba ucraineană
	• Limba găgăuză

ESO se proiectează și se realizează pe parcursul semestrului, ținând cont de necesitățile și particularitățile elevilor clasei, precum și de specificul disciplinei. Pot fi desfășurate în cadrul unui modul (nu este obligatoriu să se desfășoare la sfârșitul modulului), vizând o anumită finalitate.

ESO poate fi realizată prin: interviuri, expuneri orale, dialoguri, comunicări orale, chestionări orale, conversații, prezentări.

➡ **Proiectarea ESO:**

- Se alege produsul școlar care va fi supus evaluării, prin raportare la sub-competențele selectate în proiectarea de lungă durată.
- Se formulează obiectivele de evaluare.
- Se alege forma/metoda de evaluare.
- Se elaborează carduri cu itemi de evaluare a produsului.
- Se elaborează fișa de înregistrare a rezultatelor: diagramă, grilă.

➡ **Cardul:**

- constituie un instrument de evaluare sumativă și conține o sarcină pe care elevul o efectuează în mod expres, timp de 5-7 minute de pregătire.
- prezintă o situație semnificativă³ bazată pe elementul spontaneității; spontaneitatea determină acțiunea prin care elevul realizează o sarcină asemănătoare activităților cotidiene, în care transferă în viață cele învățate la lecții.
- este elementul care deosebește evaluarea formativă de cea sumativă prin situația spontană sau semnificativă.

➡ **Un posibil model al procedurii de organizare:**

- 7 elevi vor extrage cardul pe care este imprimat un text necunoscut pentru ei;
- elevii se aranjează într-un grup sub formă de cerc sau la câteva (2-3) mese unite pe o linie, nu neapărat în fața clasei;
- se acordă timp de pregătire (5-7 minute), apoi fiecare elev prezintă sarcina întregului grup; prezentarea fiecărui elev trebuie să dureze cel mult 2 minute;
- învățătorul înregistrează în diagrama sa calificativul acordat, apoi îl întreabă pe elev ce calificativ merită;
- învățătorul demonstrează calificativul înregistrat și îl compară cu al elevului;

³ reprezintă o situație din viață, constituită din mai multe situații-problemă și având un caracter inter/transdisciplinar [9].

- învățătorul este decidentul calificativului; în cazul în care nu coincide cu calificativul elevului, argumentează în baza descriptorilor; deoarece evaluarea sumativă „sanționează performanța”, ultimul cuvânt este al învățătorului;
- după ce au prezentat acești 7 elevi, vine rândul următorilor.

Atenție! Organizarea ESO are loc în funcție de numărul elevilor în clasă. **Dacă în clasă sunt mai mult de 20 de elevi, atunci învățătorul poate realiza ESO timp de 2 ore.**

➔ **Ce pot face ceilalți elevi în timp ce are loc proba de evaluare sumativă orală?**

- Poate fi organizat atelierul de lectură/discuție/creație • Citesc în cartea de lectură • Completează fișa de lectură • Creează o imagine pentru un text literar • Lucrează cu o fișă, căutând informații în internet • Privesc (cu căști) un desen animat și rezolvă „Explozia stelară” • Privesc (cu căști) un desen animat și completează apoi o agendă de înțelegere a filmului • Rezolvă integrale • Rezolvă sarcini pentru elevi isteți • Lucrează la un poster comun • Fac ordine în portofoliu • Își evaluează propriul portofoliu • Își aleg sarcini de la *panoul curioșilor* sau *panoul Vreau să știu* •

➔ **Recomandăm următoarea listă de produse pentru evaluarea sumativă orală:**

- citirea la prima vedere • recitarea unei poezii învățate în modul • citirea unui text învățat în acest modul • continuarea unui dialog oral • crearea unui dialog oral • înțelegerea textului • vocabularul textului • elaborarea unei compoziții (oral) • prezentarea mesajului argumentativ • identificarea mijloacelor artistice • prezentarea unui text literar cunoscut • povestirea unui text literar • construirea orală a unui text (în baza planului de idei, imaginilor) • analiza și sinteza unui text literar • prezentarea succintă a unor informații, a unor relatări culese independent • prezentarea orală a unei situații de comunicare • lectura imaginilor • descrierea/caracterizarea unui personaj literar • prezentarea unei cărți citite •

➔ **Abordarea conținutală a ESO**

Exemplul 1. Produsul P24: Citirea unui text literar la prima vedere

Sarcini pentru card: Citirea unui text pregătit de către învățător, timp de un minut.

Grila de evaluare (a învățătorului). Citirea la prima vedere

Numele, prenumele elevului	Data			
	1.Citește cursiv, fluid și conștient textul.	2.Pronunță corect toate cuvintele.	3.Articulează corect toate cuvintele.	4.Citește expresiv, cu intonația potrivită.

Exemplul 2. Produsul P35: Prezentarea unui text literar cunoscut

Pe card se propune titlul textului și algoritmul de prezentare: 1) Numește titlul și autorul textului. 2) Este o narațiune, dialog, descriere? 3) Cine sunt personajele? 4) Când are loc acțiunea? 5) Unde are loc acțiunea? 6) Care sunt momentele principale ale textului? 7) Ce atitudine am față de faptele personajelor? 8) Care este ideea principală?

Exemplul 3. Produsul P29: Textul literar povestit

Sarcini pentru card: 1) Anunță titlul și autorul textului. 2) Povestește introducerea textului. 3) Povestește încheierea textului. 4) Povestește momentul în care personajul... 5) Povestește momentul în care se descrie personajul. 6) Povestește fragmentul îndrăgit. 7) Povestește fragmentul în care se spune despre timpul și spațiul în care a avut loc acțiunea.

6.6. Verificarea probelor de evaluare sumativă

Verificarea se realizează în funcție de instrumentul de evaluare aplicat. În cazul unui test, se fac însemnări pe grila docimologică, în corespundere cu tipul respectiv de item

(de exemplu: L 0 1 2, L 0 2, L1(A)). În cazul evaluării reciproce, elevilor li se poate propune o variantă accesibilizată, de exemplu: $\frac{3}{4}$ (3 din 4 puncte). Pentru itemii realizați corect se poate folosi bifa .

Erorile comise doar se subliniază sau se încercuiesc. Elevilor li se va oferi posibilitatea de autocorectare la lecția destinată recuperării, ameliorării și dezvoltării.

7. INSTRUMENTE DE EVALUARE ÎN BAZA ECD

7.1. Alegerea instrumentelor de evaluare

MECD orientează cadrele didactice spre utilizarea metodelor tradiționale de evaluare (teste docimologice; probe orale, scrise, practice), fără a neglija metodele moderne/alternative/complementare de evaluare (observarea sistematică a comportamentului elevului; portofoliul; investigația; proiectul; autoevaluarea). Cadrele didactice au dreptul de a folosi teste sau alte probe editate, dar și de a elabora instrumente de evaluare proprii, asumându-și responsabilitatea pentru impactul asupra formării copilului.

MECD accentuează principiul flexibilității în alegerea instrumentelor de monitorizare a performanțelor, susținând abordarea personalizată în vederea unei funcționalități reale. Instrumente de monitorizare a performanțelor pot fi considerate: registre de înregistrare a performanțelor; fișe de observare; fișe de evaluare; scale de evaluare; diagrame de monitorizare a performanțelor; fișe de monitorizare a progresului; agende; seturi de întrebări; interviul; chestionarul; ghidul de conversație/planul de dezbateri; protocolul de observare; liste/inventare de control/raportare; portofoliul; studiul de caz; grila de observare; lista de control/de verificare; scara/scale de clasificare a performanțelor individuale ale elevului.

Atenție! Procedul cromatic (culorile semaforului, de ex.) se va folosi în evaluare în următoarele situații:

- **la autoevaluare:** elevul indică/colorează/subliniază pe fișa de autoevaluare modul în care consideră că a lucrat;
- **pentru a semnaliza gradul de înțelegere a unei sarcini:** elevul arată printr-o anumită culoare (de ex., cupele-semafor) că a înțeles sarcina (verde) sau că are anumite dificultăți (galben), sau nu înțelege deloc (roșu);
- **în diagrama performanțelor:** învățătorul folosește cromatica în propriile instrumente, fără a le plasa în agenda elevului, fără a le folosi în caietele sau fișele de lucru ale elevilor.

7.2. Diagrama de monitorizare a performanțelor elevilor

Diagrama de monitorizare a performanțelor elevilor constituie un instrument de colectare a datelor evaluărilor de către cadrul didactic la fiecare disciplină. La diagrama pe disciplină se atașează lista produselor și a criteriilor de succes recomandate la disciplina respectivă.

Atenție! Pentru respectarea principiului libertății în alegerea instrumentelor de monitorizare a performanțelor, se recomandă a aborda structura diagramei și modalitățile de înregistrare a datelor în manieră personalizată, în funcție de necesități și posibilități diverse, fără a prejudicia funcționalitatea în contextul ECD. Managerii responsabili pentru învățământul primar nu vor impune forme și structuri unice, dar vor urmări și vor promova eficiența instrumentelor alese de cadrele didactice.

Ca variante posibile de completare, se recomandă înregistrarea performanțelor prin cuvinte (deplin sau abreviat într-un mod convenabil) sau folosind procedeul cromatic, de exemplu după cum se prezintă în tabelul 7.

Tabelul 7. Variante de înregistrare a performanțelor elevilor în diagrama învățătorului

Nivelurile de performanță (descriptori)	Înregistrare prin:	
	abrevieri	culori
<i>independent</i> (corect; complet; coerent; fără ezitări; indicând un nivel de performanță <i>foarte bun</i> (fără a scrie calificativul <i>foarte bine</i>))	<i>ind.</i>	
<i>ghidat de învățător</i> (cu greșeli mici; cu incompletitudini mici; cu incoerențe mici; cu ezitări mici, depășite ca rezultat al ghidării (întrebărilor orientative) oferite de învățător; indicând un nivel de performanță <i>bun</i> (fără a scrie calificativul <i>bine</i>))	<i>ghid.</i>	
<i>cu mai mult sprijin</i> (cu greșeli; cu incompletitudini; cu incoerențe; cu ezitări depășite ca rezultat al sprijinului (indicațiilor, explicațiilor) oferit de învățător; indicând un nivel de performanță <i>suficient</i> (fără a scrie calificativul <i>suficient</i>))	<i>spr.</i>	

Se consideră oportune următoarele trei componente structurale intercondiționate ale diagramelor pe discipline, care permit o abordare eșalonată a procesului de monitorizare:

- I. Monitorizarea etapizată a performanțelor;
- II. Monitorizarea punctuală a performanțelor (selectiv);
- III. Sinteza performanțelor.

Atenție! În anul curent, structura de trei componente a diagramei se recomandă, cu precădere, pentru deținătorii gradelor didactice superior și unu. Celelalte cadre didactice pot opta pentru variante reduse, cea minimală fiind *II. Monitorizarea punctuală a performanțelor (selectiv)*.

➡ **Monitorizarea etapizată a performanțelor se recomandă pentru toți elevii pe parcursul anului școlar, în cadrul evaluărilor formative în etape la disciplină** – se înregistrează nivelurile de performanță în raport cu fiecare produs școlar evaluat (prin cuvinte/abrevieri/culori).

În funcție de disciplină, sau după preferința învățătorului, pot fi completate tabele separate pe module, pe semestre sau un tabel anual (a se vedea Anexa 2, p. 51).

Înregistrarea în tabele separate pe module este convenabilă în cazul disciplinelor Limba română și Matematică, când numărul evaluărilor formative în etape pe an este mai mare.

Exemplul 1

**I. Monitorizarea etapizată a performanțelor
Matematică, clasa a III-a**

Modulul 2. Socotim neconținut, spre o mie am pornit (Numerele naturale 0-1000)

ELEV:	Datele evaluărilor formative în etape	28.09			09.10			
	Producele evaluate	<i>P1</i>	<i>P2</i>	<i>P6</i>	<i>P3</i>	<i>P4</i>	<i>P5</i>	<i>P12</i>
1. Ababii Ion								
2. Boțan Daniel								
3. Brescanu Maria								
4.								

I. MONITORIZAREA ETAPIZATĂ A PERFORMANTELOR**Matematică, clasa a III-a****Modulul 2.** Socotim necontentit, spre o mie am pornit (Numerele naturale 0-1000)

ELEV:	Datele evaluărilor formative în etape	28.09			09.10			
	Produsele evaluate	P1	P2	P6	P3	P4	P5	P12
1. Ababii Ion		ind.	ind.	ghid.	ind.	ind.	ghid.	spr.
2. Boțan Daniel		ind.	ind.	ghid.	ghid.	ghid.	ghid.	spr.
3. Brescanu Maria		ind.	ind.	ind.	ind.	ind.	ind.	ghid.
4.								

Înregistrarea în tablele pe semestre sau într-un tabel anual este potrivită în cazul disciplinelor cu un număr de 1-2 ore săptămânal, când evaluările formative în etape se realizează doar la fine de module și, astfel, sunt 2-4 evaluări formative în etape pe parcursul unui semestru.

Note:

- ✓ Datele calendaristice ale evaluărilor formative în etape și produsele evaluate se vor corela cu proiectarea didactică la nivel de modul. Astfel, numărul de evaluări formative în etape, numărul produselor și produsele propriu-zise se vor decide de către cadrul didactic în mod individual, ținând cont de recomandările MECD.
- ✓ Produsele evaluate se vor înscrie indicând numerele de ordine conform listei produselor recomandate la disciplină (a se vedea cap. 4), de exemplu: P1, P9 etc. Produsele pot să se repete pe parcursul anului, vizând diverse aspecte conținutale ale aceleiași situații semnificative.
- ✓ În fiecare casetă din dreptul numelui unui elev se va înregistra performanța elevului vizând produsul respectiv, conform descriptorilor: independent, ghidat de învățător, cu mai mult sprijin. Modalitatea de înregistrare poate fi diferită: prin cuvinte, abrevieri sau culori.
- ✓ Învățătorul poate realiza în tabel orice completări care îl pot ajuta în corecția traseului personal al elevului, de exemplu: bifare, încercuire, subliniere etc.

În baza completării tabelor de monitorizare etapizată, cadrul didactic va putea să identifice mai ușor produsele care necesită o monitorizare mai atentă, punctuală pentru unii elevi. De exemplu, folosind procedeul cromatic, va putea să observe coloanele pe care este mai multă culoare roșie sau galbenă. Înseamnă că produsele respective necesită o monitorizare punctuală în vederea sporirii performanțelor unor elevi.

➡ **Monitorizarea punctuală a performanțelor se recomandă a fi realizată:**

- în special la **Limba română și Matematică** (învățătorul are libertatea de a alege și alte discipline, după necesitate și posibilitate);
- pe parcursul anului școlar, în cadrul evaluărilor formative punctuale, în mod selectiv: pentru anumite produse și anumiți elevi (a se vedea Anexa 2, p. 52).

Pe parcursul lecțiilor și în cadrul monitorizării etapizate a performanțelor, învățătorul identifică produsele care ridică dificultăți unor anumiți elevi (cei ce demonstrează nivel minim și, posibil, mediu). Pe aceste produse și pe acești elevi se focalizează monitorizarea punctuală:

- produsul evaluat și criteriile de evaluare/de succes;
- lista elevilor monitorizați;

- referințe calendaristice (de exemplu, zilele sau lunile în care s-a desfășurat monitorizarea punctuală);
- performanțele individuale conform descriptorilor: independent, ghidat de învățător, cu mai mult sprijin (înregistrate prin cuvinte/abrevieri/culori).

Exemplu

II. MONITORIZAREA PUNCTUALĂ (selectiv)

Limba română, clasa a III-a

Produsul școlar evaluat: P27. Poezia recitată

Criteriile de evaluare: C1. Anunță titlul și autorul poeziei.
C2. Recită toate versurile.
C3. Rostește corect și clar cuvintele.
C4. Recită expresiv.
C5. Folosește mimica și gesturile.

Elev:	Perioada				
	Septembrie	Octombrie	Noiembrie	Decembrie	Ianuarie
1. Cernei Laura					
2.					
3.					

Notă: Înregistrările (prin abrevieri/cuvinte/culori) pot fi completate (la discreția învățătorului) prin precizarea criteriului/criteriilor care solicită ameliorare, recuperare sau dezvoltare (de ex., pe caseta roșie poate fi precizat: C2, C4, C5).

► **Sinteza performanțelor se realizează la finele anului școlar, prin raportare la competențele specifice disciplinei și produsele corespunzătoare** (a se vedea Anexa 2, p. 52):

- competențele specifice disciplinei și, corespunzător, lista de produse școlare prin care a fost evaluată pe parcursul anului fiecare competență;
- lista elevilor;
- nivelurile individuale atînse în mod preponderent (cel mai frecvent) pe parcursul anului, conform descriptorilor (reprezentate prin abrevieri/culori/cuvinte, la discreția cadrului didactic); aceste date se vor obține prin sinteza datelor fiecărui elev din cadrul Monitorizării etapizate a performanțelor.

Exemplu

III. SINTEZA PERFORMANTELOR

Matematică, clasa a III-a

Competențele specifice:

1. Identificarea și utilizarea conceptelor matematice și a limbajului matematic în situații diverse.
2. Aplicarea operațiilor aritmetice și a proprietăților acestora în contexte variate.
3. Rezolvarea și formularea de probleme, utilizând achizițiile matematice.
4. Explorarea/investigarea unor situații-problemă reale sau modelate, integrând achizițiile matematice și cele din alte domenii.

ELEV:	Competențele specifice disciplinei			
	Produsele evaluate			
	1	2	3	4
	P1-P5; P14; P16	P6-P11; P15	P17-P19	P20-P22
1. Ababii Ion	independent	independent	ghidat de învățător	cu mai mult sprijin
2.				
3.				

Note:

- ✓ *Datele din Sinteza performanțelor se trec în Tabelul de performanță, rubricile pe discipline (a se vedea, de ex.: Anexa 4, p. 57).*
- ✓ *Înregistrările (prin abrevieri/cuvinte/culori) pot fi completate (la discreția învățătorului) prin precizarea produsului/produselor care solicită ameliorare, recuperare sau dezvoltare. Aceste completări pot ghida cadrul didactic în completarea rubricii „Recomandări/arii de dezvoltare” în Tabelul de performanță școlară (a se vedea Anexa 4, p. 61).*

7.3. Portofoliul performanțelor școlare ale elevului

MECD recomandă ca fiecare elev să dețină un portofoliu de performanță școlară bazat pe produsele recomandate și criteriile aferente de succes, în care, drept dovadă de înregistrare a performanțelor școlare, se vor aduna lucrările scrise/practice, testele, probele, fișele de evaluare, autoevaluare etc. (a se vedea Anexa 3, pp. 53-54).

Totalitatea lucrărilor cumulate în portofoliu pe durata învățării definește dezvoltarea achizițiilor elevului și exprimă *ceea ce știe elevul* (ca informație), precum și *ceea ce știe să facă* în mod concret, practic. Evaluarea acestor variabile permite optimizarea demersului formativ, astfel, portofoliul va funcționa în calitate de metodă alternativă/complementară de evaluare.

7.4. Tabelul de performanță școlară

Tabelul de performanță școlară este un instrument de monitorizare a performanțelor elevului și reprezintă o sinteză a rezultatelor obținute pe parcursul anului de studii. Este un document obligatoriu pentru toți elevii claselor primare din Republica Moldova.

Tabelul dat (Anexa 4) etalează performanțele individuale ale elevului în corespundere cu finalitățile curriculare, cu produsele școlare supuse evaluării pe parcursul anului școlar și cu descriptorii de performanță.

Se completează de către învățătorul-diriginte și cadrele didactice, specialiști la disciplinele școlare (eventual: limba străină, educația muzicală, educația plastică, educația fizică).

Se prezintă părinților sau reprezentanților legali ai acestora și elevului:

✓ la începutul anului școlar, dirigintele familiarizează părinții cu tabelul (în baza descrierii date în MECD), pentru a-i cunoaște cu performanțele posibile de atins de către copil pe parcursul clasei a III-a; de exemplu, familiarizarea poate fi realizată la ședința cu părinții sau oferind o copie a tabelului (necompletat);

✓ la finele anului școlar (15-30 mai), părinților li se oferă tabelul completat, cu semnătura dirigintelui; părintele semnează tabelul și îl întoarce dirigintelui;

✓ administrația instituției aplică ștampilă și semnătură după semnătura părintelui;

✓ documentul autentificat se păstrează în dosarul personal al elevului; părinții au dreptul să primească o copie a documentului autentificat.

Tabelul de performanță constituie o informație veridică pentru transferul elevului în altă instituție de învățământ.

În Tabelul de performanță pentru clasa a III-a este introdusă **rubrică Copilul la școală**. Dirigintele **va completa prin bifare** rubrica dată, realizând o sinteză în baza observării comportamentului copilului în diferite contexte ale vieții școlare, în activitățile curriculare și extracurriculare. În continuare, **va înregistra** în tabelul rezervat **calificativele** acordate elevului la finalizarea clasei a III-a.

În rubricile pe discipline, dirigintele și specialiștii **vor bifa modul prioritar în care elevul a demonstrat pe parcursul anului fiecare competență specifică** stipulată în curriculumul disciplinar,

realizând o sinteză a performanțelor în baza diagramei de monitorizare a performanțelor și a observării comportamentului elevului:

- ✓ **independent**: corect; complet; coerent; fără ezitări; indicând un nivel de performanță *foarte bun* (fără a scrie calificativul *foarte bine*);
- ✓ **ghidat de învățător**: cu greșeli mici; cu incompletitudini mici; cu incoerențe mici; cu ezitări mici, depășite ca rezultat al ghidării (întrebărilor orientative) oferite de învățător; indicând un nivel de performanță *bun* (fără a scrie calificativul *bine*);
- ✓ **cu mai mult sprijin**: cu greșeli; cu incompletitudini; cu incoerențe; cu ezitări depășite ca rezultat al sprijinului (indicațiilor, explicațiilor) oferit de învățător; indicând un nivel de performanță *suficient* (fără a scrie calificativul *suficient*).

Pe ultima linie a fiecărui tabel disciplinar se listează activități de învățare și evaluare desfășurate pe parcursul anului școlar (conform listei produselor școlare recomandate la disciplină), pentru a crea o imagine mai amplă despre formarea elevului. Aceste liste se prezintă în regim de familiarizare și nu presupun operare (nu se fac sublinieri, bifări etc.)

La final, dirigintele poate propune recomandări/arrii de dezvoltare.

În cazul în care elevul învață conform unui plan educațional individualizat, dirigintele are libertatea și responsabilitatea de a interveni cu modificări corespunzătoare în completarea tabelului.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

***

1. Codul Educației al Republicii Moldova, Chișinău 2014, nr.152 din 17.07.2014, Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr.319 – 324, art.nr.614 din 23.11.2014
2. Concepția Evaluării rezultatelor școlare. Pâslaru VI, Achiri I., coord., IȘE: Chișinău, 2006.
3. Curriculum școlar, Clasele I-IV, Chișinău, 2010;
4. Curriculumul pentru disciplina LIMBA STRĂINĂ I. Clasele II-IV, 2010. 52 p.
5. Evaluarea criterială în bază de descriptorii în învățământul primar. Clasa 1. Ghid metodologic pentru cadrele didactice (aprobat la Consiliul național pentru curriculum, Ordinul 862 din 07 septembrie 2015);
6. Instrucțiune cu privire la implementarea Metodologiei evaluării criteriale prin descriptorii în învățământul primar, clasa I (aprobată la Consiliul național pentru curriculum, Ordinul nr. 862 din 07.09.2015);
7. Metodologia privind implementarea evaluării criteriale prin descriptorii în clasele I-II (Ordinul 623 din 28.06.2016);
8. Evaluarea criterială în bază de descriptorii. Clasa a II-a Ghid metodologic (aprobat la Consiliul național pentru curriculum, Ordinul 256 din 28 aprilie 2017);

***

9. Bocoș M., Jucan D. *Teoria și metodologia instruirii și Teoria și metodologia evaluării. Repere și instrumente didactice pentru formarea profesorilor*. Editura Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2007
10. Darling-Hammond, L., Ancess, J., Falk, B, *Authentic Assessment in Action. Studies of School and Students at Work*, Teachers College Press, Columbia University, 1995.
11. (de) Hadji Ch. *L'évaluation, règles du jeu. Des intentions aux outils*. Paris: ESF, 1989
12. [Houart, M. Evaluer des compétence... Oui mais comment ?](https://pure.fundp.ac.be/ws/files/1029351/64322.pdf) - 2001 Département Éducation et technologie (UNamur). Versiune electronică.
<https://pure.fundp.ac.be/ws/files/1029351/64322.pdf>
13. Manolescu, M. (coord). *Evaluare în învățământul primar. Aplicații - matematică*. București: Editura Fundației Culturale D. Bolintineanu, 2002
14. Manolescu, M. *Evaluarea școlară - un contract pedagogic*, București, 2002
15. Marin M. *Didactici interactive în învățământul primar*, Chișinău, 2013
16. Meyer, G. *De ce și cum evaluăm. (traducere)*. Iași, Editura Polirom, 2000, 192 p.
17. Minder, M. *Didactica funcțională. Obiective, strategii, evaluare. (traducere)*. Chișinău, Editura Cartier Educațional, 2003, 412p
18. Mons, N., Toczek, M.-C., West, A., Barkouss S. *L'évaluation des élèves par les enseignants dans la classe et les établissements : réglementation et pratiques. Une comparaison internationale dans les pays de l'OCDE*. Disponible sur le site du Cnesco : <http://www.cnesco.fr>
19. Morrissette, J. *Manières de faire l'évaluation formative des apprentissages : analyse interactionniste du savoir-faire d'enseignantes du primaire*. Sarrebruck (CH): Les Éditions universitaires européennes, (2010).
20. Pogolșa, L., Bucun, N. (coord.). Chicu, V., et al. *Referențialul de evaluare a competențelor specifice formate elevilor prin disciplinele de studiu*. Chișinău: IȘE, 2014, 585 p.

21. Pogolşa, L., Marin, M. (coord. şt.) Marin, M., Gaiciuc, V., Achiri, I., Popovici, A., State, D., Agafian, R. *Evaluare criterială prin descriptori în învăţămîntul primar. Clasa I. Ghid metodologic*. IŞE, Chişinău, 2015, 86p.
22. Potolea, D., Neacşu, I., Manolescu, M. *Metodologia evaluării realizărilor şcolare ale elevilor. Ghid metodologic general*. Bucureşti, 2011.
23. Potolea, D., Manolescu, M. *Teoria şi practica evaluării educaţionale. Proiectul pentru Învăţămîntul Rural*. Bucureşti, 2005.
24. Ungureanu D., *Teroarea creionului roşu. Evaluarea educaţională*, Editura Universităţii de Vest, 2001
25. (de) Vecchi, G. *Evaluer sans dévaluer et évaluer les compétences*. Paris, Editura Hachette Education, 2011.

***

26. Амонашвили, Ш.А. *Воспитательная и образовательная функция оценки учения*. М, 1984
27. Болотов, В.А., Вальдман И.А., Ковалёва Г.С., Пинская М.А. *Российская система оценки качества образования: главные уроки*. (аналитический обзор). Accesat <http://www.rtc-edu.ru/resources/publications/94>
28. Воронцов, А.Б. *Организация контрольно-оценочной деятельности в образовательном процессе основной школы (методические рекомендации)* http://sch1133.mskobr.ru/files/voroncov_kniga_kod.pdf
29. Логвина, И., Рождественская Л. *Пособие для учителя Инструменты формирующего оценивания в деятельности учителя-предметника*. accesat <http://www.narva.ut.ee/sites/default/files/nc/oppevahend.pdf>
30. Цукерман, Г. А., Елизарова Н. В. *О детской самостоятельности // Вопр. психол. 1990. № 6. С. 37 – 44.*
31. Цукерман, Г.А. *Оценочная самостоятельность как цель школьного образования .//* Материалы семинара «Система оценки качества знаний младших школьников в условиях безотметочного обучения» от 28.03.2003. <http://modern.ed.gov.ru/themes/basic/materials-document.asp?folder=1471&matID=1873>
32. Цукерман, Г.А. *Оценка без отметки* - М.,Рига 1999, [tsukerman g.a. otsenka bez otmetki.pdf](http://tsukerman.g.a.otsenka.bez.otmetki.pdf)

Plan de recuperare. Modele orientative

Model pentru portofoliul elevului

Elevul _____

Perioada de recuperare _____
(din ce dată până la ce dată se prevede ameliorarea)

Motivul recuperării _____

Nr.	Disciplina	Conținutul recuperării (produse școlare)	Data reevaluării	Rezultatul	Semnătura părintelui

Model pentru diagrama învățătorului

Clasa ____ Învățătorul _____

Numele, prenumele elevului	Disciplina	Conținutul recuperării (produse școlare)	Perioada de recuperare	Motivul recuperării	Data retestului	Rezultatul	Semnătura învăță torului	Coordonat

Diagrama de monitorizare a performanțelor elevilor, clasa a III-a
Modele orientative pe discipline

Foaie de titlu

INSTITUȚIA DE ÎNVĂȚĂMÂNT

DIAGRAMA ÎNVĂȚĂTORULUI

MONITORIZAREA PERFORMANȚELOR ELEVILOR

Clasa 3 _____

Învățător _____

Anul de studii _____

I. MONITORIZAREA ETAPIZATĂ A PERFORMANȚELOR (evaluări formative în etape)

➡ Înregistrare pe parcursul unui modul ⁴

ELEV:	Datele evaluărilor formative în etape						
	Produsele evaluate ⁵						
1.		⁶					
2.							
3.							
4.							

➡ Înregistrare pe parcursul anului școlar ⁷

ELEV:	Evaluările formative în etape	Semestrul 1						Semestrul 2					
		<i>Modulul 1</i>			<i>Modulul 2</i>			<i>Modulul 3</i>			<i>Modulul 4</i>		
	Produsele evaluate ⁵												
1.			⁶										
2.													
3.													
4.													

⁴ Monitorizarea etapizată pe parcursul modulelor se recomandă la disciplinele Limba română și Matematică. Datele evaluărilor formative în etape și produsele evaluate se vor corela cu proiectarea didactică la nivel de modul. Astfel, numărul de evaluări formative în etape, numărul produselor și produsele propriu-zise se vor decide de către cadrul didactic în mod individual, ținând cont de recomandările MECD.

⁵ Se vor înscrie numerele de ordine ale produselor evaluate, conform listei produselor recomandate la disciplină (a se vedea cap. 4), de exemplu: P1, P9 etc.

⁶ În fiecare casetă din dreptul numelui unui elev se înregistrează performanța elevului vizând produsul respectiv, conform descriptorilor: independent, ghidat de învățator, cu mai mult sprijin. Modalitatea de înregistrare poate fi diferită: prin cuvinte, abrevieri sau culori.

⁷ Monitorizarea etapizată pe parcursul anului/semestrului se recomandă la disciplinele cu 1-2 ore pe săptămână, când evaluările formative în etape se realizează doar la fine de module. Produsele evaluate se vor corela cu proiectarea didactică la nivel de modul. Astfel, numărul produselor și produsele propriu-zise se vor decide de către cadrul didactic în mod individual, ținând cont de recomandările MECD.

II.MONITORIZAREA PUNCTUALĂ A PERFORMANȚELOR (selectiv)⁸ (evaluări formative punctuale)

Produs școlar evaluat⁹: .....

Criterii de evaluare¹⁰: 1. ....
2.....etc.

	Numele, prenumele elevului	Data/Perioada			
1.		¹¹			
2.					
3.					
4.					

III.SINTEZA PERFORMANȚELOR (în baza monitorizării etapizate a performanțelor)

Competențele specifice disciplinei¹²:

1. ....
2. ....
3. .... etc.

	ELEV:	Competențele specifice disciplinei <i>Produsele evaluate</i>			
		1 ¹³ ..... ¹⁴	2	3	4 .....
1.		¹⁵			
2.					
3.					
4.					

⁸ Pentru monitorizare punctuală se selectează anumiți elevi și anumite produse, în funcție de necesitățile identificate pe parcurs.

⁹ Se scrie numărul de ordine al produsului conform listei produselor recomandate la disciplină (a se vedea cap.4) și formularea respectivă.

¹⁰ Se scriu criteriile de evaluare în corespondere cu criteriile de succes aferente produsului evaluat.

¹¹ În fiecare casetă din dreptul numelui unui elev se înregistrează performanța elevului vizând produsul respectiv, conform descriptorilor: independent, ghidat de învățator, cu mai mult sprijin. Modalitatea de înregistrare poate fi diferită: prin cuvinte, abrevieri sau culori.

¹² Se transcriu din curriculum disciplinar.

¹³ Se scrie numărul de ordine al competenței specifice.

¹⁴ Se scrie lista produselor prin care a fost evaluată pe parcursul anului competența specifică respectivă, de ex.: P1-P5, P8 etc.

¹⁵ În fiecare casetă din dreptul numelui unui elev se înregistrează nivelul individual atins în mod preponderent (cel mai frecvent) pe parcursul anului, conform descriptorilor: independent, ghidat de învățator, cu mai mult sprijin. Aceste date se vor obține prin sinteza datelor fiecărui elev din cadrul Monitorizării etapizate a performanțelor.

Portofoliul performanțelor școlare, clasa a III-a
Modele orientative

Foaie de titlu

INSTITUȚIA DE ÎNVĂȚĂMÂNT

PORTOFOLIUL
PERFORMANȚELOR ȘCOLARE

MONITORIZAREA PERFORMANȚELOR ELEVILOR

Clasa 3 _____

Elev _____

Anul de studii _____

Fișe pentru portofoliu

► *Produs evaluat:* P23. Citirea cu voce a unui text cunoscut

Textul	Data	Modul de apreciere	1.Citesc cursiv, fluent, conștient textul.	2.Pronunț corect fiecare cuvânt.	3.Articulez corect toate cuvintele.	4.Citesc expresiv, cu intonația potrivită.	5.Identific și explic cuvintele necunoscute*	Recomandarea învățatorului, a colegului
		eu						
		coleg/ învățător						

► *Produs evaluat:* P18. Rezolvarea problemelor compuse

Data	Modul de apreciere	1.Citesc problema.	2.Precizez care este condiția și care este întrebarea problemei	3.Scriu schema problemei	4.Elaborez planul de rezolvare a problemei.	5.Scriu rezolvarea cu plan, cu justificări, prin exercițiu.	6.Scriu răspunsul problemei.	Recomandarea învățatorului, a colegului
	eu							
	coleg/ învățător							

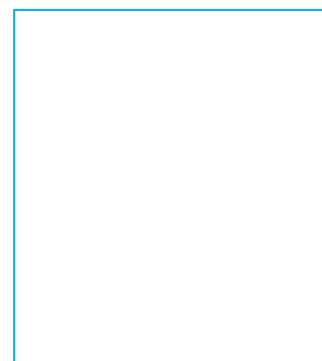
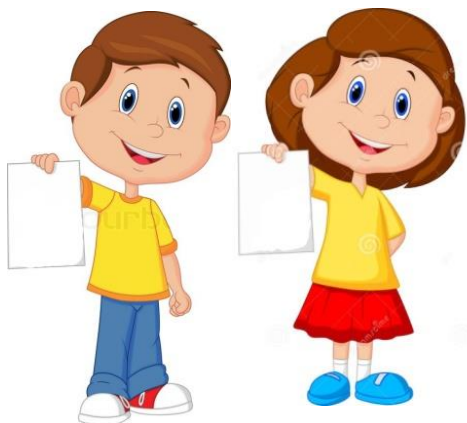
**Tabelul de performanță școlară, clasa a III-a
(școala națională)**

Instituția de învățământ

Tabel de performanță școlară

Clasa 3

Elev _____

Data nașterii _____

INFORMAȚIE DESPRE INSTITUȚIA DE ÎNVĂȚĂMÎNT

ADRESA: _____

SITE: _____

TELEFON: _____

E-MAIL: _____

Diriginte: _____

Părinți (tutore): _____

Anul de studii

Copilul la școală			
<i>Pe parcursul anului școlar:</i>	<i>de cele mai multe ori</i>	<i>deseori</i>	<i>uneori</i>
Copilul ca subiect al învățării			
1. Manifestă motivație pentru învățare.			
2. Este atent în realizarea sarcinilor.			
3. Este responsabil în efectuarea temelor.			
4. Este obiectiv în autoevaluare și în evaluarea reciprocă a colegilor.			
5. Este perseverent în vederea îmbunătățirii rezultatelor personale.			
Copilul în raport cu sine			
6. Este responsabil față de înfățișarea, sănătatea și securitatea sa.			
7. Este grijuliu față de obiectele personale.			
8. Are încredere în forțele proprii.			
9. Își gestionează emoțiile.			
10. Denotă capacități de autoeducație.			
Copilul în interacțiune cu mediul			
11. Îndeplinește regulile clasei și ale școlii.			
12. Are o atitudine protectoare față de mediul înconjurător.			
13. Colaborează cu ceilalți pe bază de respect și empatie.			
14. Manifestă inițiativă și abilități de decizie în activități și contacte cu colegii.			
15. Pare fericit la școală.			

Calificativele acordate elevului la finalizarea clasei a III-a	
Limba și literatura română	
Matematică	

Descrierea rezultatelor elevului pe parcursul clasei a III-a la disciplinele școlare

LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ	<i>independent</i>	<i>ghidat de învățător</i>	<i>cu mai mult sprijin</i>
1. Receptarea mesajului oral în diferite situații de comunicare			
2. Perceperea mesajului citit/audiat prin receptarea adecvată a universului emoțional și estetic al textelor literare și utilitatea textelor nonliterare			
3. Utilizarea scrisului ca tehnică psihomotrică și ca abilitate de exprimare a gândurilor			
4. Aplicarea conceptelor și a terminologiei lexicale, fonetice, morfologice și sintactice în structurarea mesajelor comunicative			
5. Manifestarea interesului și a preferințelor pentru lectură			

Activități de învățare și evaluare pe parcursul anului școlar: Prezentarea succintă a unor informații, a unor relatări culese independent; Prezentarea orală a unei situații de comunicare; Lectura imaginilor; Elaborarea unei compoziții (oral); Prezentarea mesajului argumentativ; Alcătuirea unui text și expunerea orală (în baza planului de idei, imaginilor); Identificarea părților de vorbire/de propoziție; Elaborarea unei compoziții (scris); Redactarea textelor proprii cu și fără repere; Alcătuirea și scrierea propozițiilor; Scrisul; Alcătuirea unui dialog scris; Scrierea bilețelului, anunțului, invitației, felicitării; Citirea textului literar/ nonliterar la prima vedere; Citirea cu voce a unui text cunoscut; Receptarea mesajului scris (citirea/lectura); Recitarea poeziei; Identificarea mijloacelor artistice învățate; Analiza și sinteza unui text literar; Povestirea unui text literar; Descrierea/caracterizarea unui personaj literar; Elaborarea unui plan de idei al textului citit; Transcriere de text; Scrierea după dictare; Ortografia ortogramelor/cuvintelor ce conțin grupuri de litere; Prezentarea unui text literar cunoscut; Prezentarea unei cărți citite; Elaborarea/completarea unei agende de lectură.

MATEMATICĂ	<i>independent</i>	<i>ghidat de învățător</i>	<i>cu mai mult sprijin</i>
1. Identificarea și utilizarea conceptelor matematice și a limbajului matematic în situații diverse			
2. Aplicarea operațiilor aritmetice și a proprietăților acestora în contexte variate			
3. Rezolvarea și formularea de probleme, utilizând achizițiile matematice			
4. Explorarea/investigarea unor situații de problemă reale sau modelate, integrând achizițiile matematice și cele din alte domenii			
<p>Activități de învățare și evaluare pe parcursul anului școlar: Citirea/scrierea numerelor naturale 0-1000; Compunerea/descompunerea zecimală a numerelor 0-1000; Compararea numerelor naturale; Ordonarea numerelor naturale; Descrierea numerelor naturale în limbaj matematic; Efectuarea fluentă a calculelor orale; Efectuarea fluentă a calculelor în scris; Rezolvarea exercițiilor cu 2-3 operații, fără/cu paranteze; Completarea exercițiilor lacunare (cu un număr-lipsă); Rezolvarea ecuațiilor simple; Completarea șirurilor de numere/forme geometrice; Recunoașterea formelor geometrice; Efectuarea măsurărilor; Transformări simple ale unităților de măsură; Compararea rezultatelor unor măsurători; Rezolvarea problemelor simple; Rezolvarea problemelor compuse; Formularea de probleme; Organizarea datelor în tabele; Rezolvarea de situații de problemă din cotidian, care solicită calcule.</p>			

ȘTIINȚE	<i>independent</i>	<i>ghidat de învățător</i>	<i>cu mai mult sprijin</i>
1. Receptarea informațiilor științifice			
2. Explorarea și investigarea lumii înconjurătoare			
3. Comunicarea orală și scrisă utilizând stilul științific			
4. Adoptarea unui comportament adecvat în cadrul mediului natural și al celui social			
<p>Activități de învățare și evaluare pe parcursul anului școlar: Comunicarea orală/scrisă a informației științifice; Descrierea unor corpuri, locuri geografice, stări, fenomene din natură; Clasificarea elementelor naturii; Realizarea unor investigații simple; Ordonarea, gruparea unor obiecte, fenomene, evenimente; Comunicarea observațiilor efectuate, informațiilor selectate/citite; Realizarea unor experimente simple; Înregistrarea grafică (tabel, schemă, fișă de observare) a observațiilor efectuate; Analiza unor acțiuni, schimbări, consecințe, efecte; Utilizarea instrumentelor de măsurare (citirea unui termometru, folosirea unui calendar, a ceasului).</p>			

EDUCAȚIA MORAL-SPIRITUALĂ	<i>independent</i>	<i>ghidat de învățător</i>	<i>cu mai mult sprijin</i>
1. Utilizarea conceptelor specifice valorilor moral-spirituale pentru cunoașterea și respectarea tradițiilor naționale, experienței religioase, normelor de conviețuire în societate			
2. Aplicarea normelor din sfera valorilor umane în stabilirea relațiilor interpersonale pozitive			
3. Manifestarea unui comportament social activ și responsabil adecvat unei lumi în schimbare			
4. Participarea la luarea deciziilor și la rezolvarea problemelor comunității			
<i>Activități de învățare și evaluare pe parcursul anului școlar: Mesajul oral; Portretul fizic/moral a unui personaj; Studii de caz; Descrierea sărbătorilor calendaristice; Implicarea în acțiuni comunitare; Mini-proiecte de grup.</i>			

EDUCAȚIA MUZICALĂ	<i>independent</i>	<i>ghidat de învățător</i>	<i>cu mai mult sprijin</i>
1. Cunoașterea și înțelegerea diversității fenomenului muzical-artistic din perspectiva semnificațiilor emoționale și estetice			
2. Identificarea mijloacelor de expresivitate muzicală conform rolului în redarea imaginii artistice și a mesajului ideatic al operei muzicale			
3. Demonstrarea dexterităților muzicale și integrarea în activități artistice școlare, culturale, sociale			
4. Utilizarea terminologiei muzicale specifice pentru reflecție și autoexprimare			
5. Receptarea și promovarea valorilor muzicale naționale și universale			
<i>Activități de învățare și evaluare pe parcursul anului școlar: Audiția creațiilor muzicale; Interpretarea cântecelor; Caracterizarea creațiilor muzicale; Improvizarea melodiilor.</i>			

EDUCAȚIA PLASTICĂ	<i>independent</i>	<i>ghidat de învățător</i>	<i>cu mai mult sprijin</i>
1. Explorarea diverselor instrumente, materiale și tehnici de artă			
2. Valorificarea elementelor de limbaj plastic în exprimarea artistico-plastică			
3. Realizarea lucrărilor plastice în diverse tehnici și materiale de artă			
4. Cunoașterea noțiunilor elementare din domeniul artelor plastice			
<i>Activități de învățare și evaluare pe parcursul anului școlar: Lucrări și compoziții plastice realizate prin utilizarea diverselor materiale, instrumente și tehnici de artă; Colaborări în echipe.</i>			

EDUCAȚIA FIZICĂ	<i>independent</i>	<i>ghidat de învățător</i>	<i>cu mai mult sprijin</i>
1. Cunoașterea noțiunilor, cerințelor și legăturilor elementare referitoare la educația fizică și aplicarea acestora în practica educațională			
2. Dezvoltarea competențelor fizice de bază prin intermediul exercițiilor fizice			
3. Formarea calităților de personalitate, comportamentului civilizat, a deprinderilor comunicative și de interacțiune socială			
<i>Activități de învățare și evaluare pe parcursul anului școlar: Exerciții: de front și formații; cu caracter aplicativ; de atletism; din gimnastica de bază; de dezvoltare fizică generală; Aruncarea mingii; Jocuri sportive.</i>			

EDUCAȚIA TEHNOLOGICĂ	<i>independent</i>	<i>ghidat de învățător</i>	<i>cu mai mult sprijin</i>
1. Elaborarea unui proiect de confecționare a unui obiect, care să răspundă unei trebuințe; prezentarea acestui proiect			
2. Conceputa și organizarea mijloacelor de confecționare a unui obiect conform proiectului elaborat			
3. Realizarea obiectului conform proiectului elaborat, respectând regulamentul tehnologic			
4. Evaluarea lucrării realizate, memorarea etapelor procesului tehnologic			
<i>Activități de învățare și evaluare pe parcursul anului școlar: Confecționare de lucrări.</i>			

LIMBA STRĂINĂ	<i>independent</i>	<i>ghidat de învățător</i>	<i>cu mai mult sprijin</i>
1. Receptarea mesajelor orale			
2. Producerea mesajelor orale și interacțiunea orală			
3. Receptarea mesajelor scrise			
4. Producerea mesajelor scrise și interacțiunea scrisă			
5. Inițierea în cunoașterea altor culturi			
6. Conectarea la alte limbi și discipline			
<i>Activități de învățare și evaluare pe parcursul anului școlar: Recunoașterea sunetelor, a cuvintelor, a enunțurilor dintr-o comunicare scrisă sau orală; Reproducerea enunțurilor simple; Dialogul oral; Formularea răspunsului la întrebări; Descrierea ghidată a obiectelor, a personajelor; Citirea cu voce a unui text cunoscut; Povestirea unui text; Recitarea poeziei; Conversație; Prezentarea orală a unei situații de comunicare; Scrisul; Dictare; Scrisoarea; Caietul meu.</i>			

Recomandări/arrii de dezvoltare (opțional):

Semnătura dirigintelui: _____

Semnătura părintelui: _____

L.Ș

Semnătura directorului